

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1965

Warszawa, dnia 28 października 1965 r.

Nr 10

SPIS TREŚCI

Dział B

Poz. 110	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 1965 r. w sprawie ustalenia stanowisk i uposażeń bibliotekarzy dyplomowanych w niektórych bibliotekach	230
„ 111	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 1965 r. w sprawie wyłączenia zakładów i przedsiębiorstw doświadczalnych spod działania ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych	250
„ 112	— uchwała Nr 182 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 1965 r. w sprawie funduszu nagród w zakładach doświadczalnych oraz funduszu za osiągnięcia techniczne i ekonomiczne w przedsiębiorstwach doświadczalnych	231
„ 113	— uchwała Nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego	231
„ 114	— rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1965 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi oraz w zakładach prowadzących roboty wiertnicze z powierzchni	234
„ 115	— rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1965 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych	246
„ 116	— rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 22 czerwca 1965 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, świadczeń z ubezpieczeń społecznych i rent dla pracowników zatrudnionych w niektórych zakładach usługowych spółdzielni zrzeszonych w Związku Spółdzielni Spożywców „Społem”	254
„ 117	— rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 1 czerwca 1965 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy	255
„ 118	— rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 9 czerwca 1965 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków zdrowia wymaganych od osób zatrudnianych na polskich morskich statkach handlowych w żegludze międzynarodowej	255
„ 119	— rozporządzenie Ministra Przemysłu Ciężkiego z dnia 5 czerwca 1965 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego	256
„ 120	— rozporządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego z dnia 3 lipca 1965 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Chemicznego	256
„ 121	— zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lipca 1965 r. w sprawie ustalenia wykazu organizacji społecznych ludu pracującego, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli oraz których przedstawiciele mogą występować jako pełnomocnicy procesowi	257
„ 122	— zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 14 lipca 1965 r. w sprawie użyczenia pojazdów samochodowych przez jednostki gospodarki uspołecznionej pracownikom tych jednostek lub innym jednostkom gospodarki uspołecznionej	257
„ 123	— zarządzenie Ministra Finansów i Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 6 sierpnia 1965 r. w sprawie zasad i trybu wypłaty ekwiwalentu z tytułu podwyżki czynszów najmu za lokale mieszkalne dla pracujących w gospodarce nie uspołecznionej	259
„ 124	— zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 7 sierpnia 1965 r. w sprawie wypłaty ekwiwalentu rencistom oraz przejściowego dodatku mieszkaniowego osobom pobierającym zasiłki z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa	259

DZIAŁ B

110

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 lipca 1965 r.

w sprawie ustalenia stanowisk i uposażeń bibliotekarzy dyplomowanych w niektórych bibliotekach.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 lipca 1965 r. Nr 30, poz. 198)

Na podstawie art. 5 i 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisom niniejszego rozporządzenia podlegają bibliotekarze dyplomowani w następujących bibliotekach:

- 1) w Bibliotece Narodowej,
- 2) w Bibliotece Śląskiej,
- 3) w Głównej Bibliotece Lekarskiej,
- 4) w Bibliotece Głównego Urzędu Statystycznego,
- 5) w Centralnej Bibliotece Rolniczej,
- 6) w Bibliotece Głównej Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy,
- 7) w Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej im. L. Waryńskiego w Łodzi,
- 8) w Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy,
- 9) w Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie,
- 10) w Bibliotece Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie,
- 11) w Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej im. E. Raczyńskiego w Poznaniu,
- 12) w Bibliotece Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie,
- 13) w Bibliotece Głównej Książnicy Miejskiej im. M. Kopernika w Toruniu.

§ 2. W bibliotekach wymienionych w § 1 ustala się następujące stanowiska bibliotekarzy dyplomowanych:

- starszy kustosz dyplomowany,
- kustosz dyplomowany,
- adiunkt biblioteczny,
- asystent biblioteczny.

§ 3. Na określone w § 2 stanowiska bibliotekarzy dyplomowanych mogą być powołane osoby,

które odpowiadają warunkom określonym dla bibliotekarzy dyplomowanych w szkolnictwie wyższym.

§ 4. Do bibliotekarzy dyplomowanych w bibliotekach wymienionych w § 1 stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) dotyczące uposażenia pracowników szkół wyższych,
- 2) art. 108 i 111 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1965 r. Nr 16, poz. 114).

§ 5. W zakresie unormowanym niniejszym rozporządzeniem tracą moc:

- 1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 czerwca 1956 r. w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i uposażeń pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w bibliotekach szkół wyższych, Polskiej Akademii Nauk oraz w niektórych innych bibliotekach (Dz. U. z 1956 r. Nr 20, poz. 99 i z 1958 r. Nr 59, poz. 295),
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 września 1958 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w publicznych bibliotekach powszechnych (Dz. U. z 1958 r. Nr 60, poz. 299, z 1961 r. Nr 57, poz. 315 i z 1963 r. Nr 47, poz. 261),
- 3) § 29 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1961 r. w sprawie uposażenia pracowników szkół wyższych, Polskiej Akademii Nauk i jej placówek naukowych (Dz. U. Nr 43, poz. 225).

§ 6. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrom: Kultury i Sztuki, Rolnictwa, Zdrowia i Opieki Społecznej, Szkolnictwa Wyższego oraz Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

111

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 lipca 1965 r.

w sprawie wyłączenia zakładów i przedsiębiorstw doświadczalnych spod działania ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych.

(Dziennik Ustaw z dnia 21 lipca 1965 r. Nr 31, poz. 204)

Na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określone w uchwale nr 18 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1965 r. w sprawie tworzenia, organizacji i finansowania wyodrębnionych zakładów i przedsiębiorstw doświadczalnych

dla potrzeb gospodarki narodowej (Monitor Polski Nr 10, poz. 33) przedsiębiorstwa i zakłady doświadczalne wyłącza się spod działania ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym

w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78).

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

112

UCHWAŁA Nr 182 RADY MINISTRÓW

z dnia 14 lipca 1965 r.

w sprawie funduszu nagród w zakładach doświadczalnych oraz funduszu za osiągnięcia techniczne i ekonomiczne w przedsiębiorstwach doświadczalnych.

(*Monitor Polski z dnia 27 lipca 1965 r. Nr 37, poz. 212*)

W celu zainteresowania materialnego załóg zakładów i przedsiębiorstw doświadczalnych, działających na podstawie uchwały nr 18 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1965 r. w sprawie tworzenia, organizacji i finansowania wyodrębnionych zakładów i przedsiębiorstw doświadczalnych dla potrzeb gospodarki narodowej (Monitor Polski Nr 10, poz. 33), Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. W zakładach doświadczalnych, określonych w uchwale nr 18 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1965 r. w sprawie tworzenia, organizacji i finansowania wyodrębnionych zakładów i przedsiębiorstw doświadczalnych dla potrzeb gospodarki narodowej (Monitor Polski Nr 10, poz. 33), z wyjątkiem zakładów doświadczalnych działających w formie gospodarstw pomocniczych, określonych w § 1 ust. 3 wymienionej

uchwały, tworzy się w ciężar kosztów funduszu nagród w wysokości 4% osobowego funduszu płac, z wyłączeniem osobowego funduszu płac pracowników naukowo-badawczych.

§ 2. W przedsiębiorstwach doświadczalnych określonych w uchwale wymienionej w § 1 tworzy się fundusz za osiągnięcia techniczne i ekonomiczne.

§ 3. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki do ustalania w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Ministrem Finansów zasad i trybu tworzenia funduszy, o których mowa w §§ 1 i 2.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

113

UCHWAŁA Nr 187 RADY MINISTRÓW

z dnia 20 lipca 1965 r.

w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego.

(*Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1965 r. Nr 43, poz. 239*)

W celu zrekompensowania wzrostu kosztów utrzymania z tytułu podwyżki czynszów oraz na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne (Dz. U. Nr 35, poz. 224) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Wprowadza się do zarobków (wynagrodzeń i uposażeń) osób zatrudnionych i zamieszkałych w lokalach, za które czynsz został podwyższony na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne (Dz. U. Nr 35, poz. 224), przejściowy dodatek mieszkaniowy, zwany dalej „dodatkiem”.

2. Pełny dodatek, przysługujący na dany lokal mieszkalny, stanowi różnicę pomiędzy czynszem ustalonym zgodnie z tabelą nr 1, stanowiącą załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne, a opłatami za lokal mieszkalny (czynsz wraz z opłatami za eksploa-

tację i bieżący remont oraz podatkiem od lokali dotychczas pobieranymi. Kwotę dodatku, przysługującego na dany lokal mieszkalny, dzieli się na równe części pomiędzy wszystkich członków gospodarstwa domowego, uprawnionych do pobierania dodatku.

3. W razie szczególnych uprawnień pracowników istniejących w dniu 1 października 1965 r., przewidzianych w układach zbiorowych pracy lub innych przepisach, w zakresie całkowitego bądź częściowego zwolnienia od opłacania czynszów, podstawę ustalenia dodatku stanowi:

1) w razie częściowego zwolnienia od opłacania czynszu — różnicą pomiędzy wysokością nowego czynszu a faktycznie ponoszonymi przez użytkownika do dnia 1 października 1965 r. opłatami za lokal mieszkalny,

2) w razie całkowitego zwolnienia od odpłatności — wysokość nowego czynszu.

Przepisy powyższe nie mają zastosowania do wypadków określonych w § 9 ust. 2 i 3 rozporzą-

dzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne.

4. Dodatek, o którym mowa w ust. 2, ustalany jest przez wynajmującego na podstawie oświadczenia najemcy i wykazywany w karcie lokatorskiej, stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały*). Wysokość dodatku ustala wynajmujący dla każdego uprawnionego do pobierania dodatku przez podzielenie kwoty, o której mowa w ust. 2 i 3, przez liczbę pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym uprawnionych do pobierania tego dodatku.

5. Jeżeli wynajmującym jest osoba prywatna lub jednostka gospodarki nie uspołecznionej, czynności, o których mowa w ust. 4, wykonuje organ do spraw gospodarki mieszkaniowej prezydium właściwej rady narodowej.

6. Spory w sprawach dotyczących prawa do dodatku lub wysokości pełnego dodatku (ust. 2 i 3) rozstrzygają organy właściwe do rozstrzygania sporów co do wysokości czynszów najmu.

§ 2. 1. Za zatrudnionych w rozumieniu przepisów niniejszej uchwały uważa się:

1) pracujących w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego czasu pracy na podstawie umowy o pracę, mianowania, wyboru, spółdzielczego stosunku pracy i umowy agencyjnej oraz

2) chałupników będących jedynymi żywicielami rodzin, gdy przychody ich podlegają opodatkowaniu wyłącznie podatkiem od wynagrodzeń lub są od tego podatku zwolnione,

3) osoby, których wyłącznym źródłem utrzymania jest zawodowa twórczość lub działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka lub publicystyczna,

4) adwokatów wykonujących zawód w zespole adwokackim, zwanych dalej „pracującymi”.

2. Gospodarstwo domowe w rozumieniu przepisów niniejszej uchwały tworzą wspólnie zamieszkalni członkowie rodziny.

§ 3. 1. Prawo do pobierania dodatku przysługuje:

1) pracującym w dniu 1 października 1965 r.:

a) najemcy (głównemu lokatorowi) niezależnie od liczby miesięcy przepracowanych w ciągu roku,

b) pozostałym członkom gospodarstwa domowego, jeżeli w okresie 12 miesięcy poprzedzających wprowadzenie nowych czynszów przepracowali co najmniej 9 miesięcy i pracują na podstawie umowy zawartej na czas nie krótszy niż 9 miesięcy,

2) jedynym żywicielom rodzin podejmującym pracę po dniu 1 października 1965 r. na okres nie krótszy niż 3 miesiące; dotyczy to osób zarejestrowanych we właściwym organie prezydium rady narodowej jako poszukujący pracy. Przepis powyższy nie ma zastosowania do osób podejmujących pracę po raz pierwszy po dniu 1 października 1965 r.

2. W razie zmiany miejsca pracy i podjęcia pracy w ciągu trzech miesięcy pracujący otrzymuje w nowym zakładzie pracy do końca pół-

roczną kalendarzowego dodatek w wysokości pobieranej w ostatnim okresie przed zmianą miejsca pracy; nie dotyczy to wypadków, o których mowa w § 6.

3. Na równi z pracującymi traktuje się osoby pobierające zasiłki z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa.

§ 4. 1. Poza pracującymi wymienionymi w § 3 ekwiwalent za wzrost czynszu przysługuje renciście, o ile nie zamieszkuje z nim osoby uprawnione do pobierania dodatku.

2. Ekwiwalent, o którym mowa w ust. 1, zwiększa kwotę przysługującego renciście zaopatrzenia emerytalnego.

3. Podwyższenie renty następuje w stosunku do rencistów:

1) pobierających zaopatrzenie emerytalne w dniu 1 października 1965 r. — o kwotę stanowiącą różnicę w wysokości czynszu za lokal mieszkalny, określoną w § 1 ust. 2,

2) przechodzących na zaopatrzenie emerytalne po dniu 1 października 1965 r. — o kwotę równą dodatkowi pobieranemu w ostatnim okresie przed przejściem na zaopatrzenie emerytalne.

4. Szczegółowe wytyczne w sprawie trybu przyznawania i wypłaty ekwiwalentu do rent oraz przejściowego dodatku mieszkaniowego dla osób pobierających zasiłki z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa wyda Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac.

5. Renciście podejmującemu pracę po dniu 1 października 1965 r. nie przysługuje prawo do dodatku w miejscu pracy, niezależnie od tego, czy podjęcie przez niego pracy powoduje czy nie powoduje zawieszenia prawa do renty.

§ 5. Dodatek nie przysługuje:

1) pracującym, podnajmującym część mieszkania sublokatorom, z wyjątkiem wypadków, w których sublokatorem jest rencista, nie mający zawieszonych prawa do renty, uczeń i student szkoły dziennej (stacjonarnej) oraz osoba pobierająca stały zasiłek z funduszy pomocy społecznej,

2) żadnemu z członków gospodarstwa domowego, jeśli którykolwiek z członków tego gospodarstwa jest płatnikiem podatku obrotowego i dochodowego bądź tylko dochodowego lub gruntowego, z wyjątkiem wypadków, gdy przychodowość z gospodarstwa rolnego nie przekracza 14.500 zł rocznie.

§ 6. Tracą trwale prawo do dodatku:

1) osoby, które zostały zwolnione bez wypowiedzenia z winy pracownika bądź dyscyplinarnie lub samowolnie porzuciły pracę, tj. bez rozwiązania umowy o pracę w poprzednim zakładzie pracy w trybie przewidzianym w obowiązujących przepisach,

2) wszyscy członkowie gospodarstwa domowego, jeśli po dniu 1 października 1965 r. którykolwiek z członków tego gospodarstwa stał się płatnikiem podatku obrotowego, dochodowego bądź tylko dochodowego lub gruntowego, z wyjątkiem wypadków, gdy przychodowość z gospodarstwa rolnego nie przekracza 14.500 zł rocznie.

§ 7. 1. W razie zmiany mieszkania przez całe

*) Załącznik pominięto.

gospodarstwo domowe pracującym wypłaca się dodatki w kwocie pobieranej w dniu opuszczenia dotychczas zajmowanego mieszkania, jednak nie wyższej od dodatku przysługującego w nowym mieszkaniu. Przepis ten nie ma zastosowania do wypadku zmiany mieszkań na mieszkania, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 1 oraz w § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne.

2. Jeżeli osoby pobierające dodatek opuszczają mieszkanie; dodatek pobierany przez te osoby przechodzi na pracującego najemcę (głównego lokatora) lub wskazanego przez niego pracującego członka gospodarstwa domowego. Jeżeli jedynym źródłem utrzymania osób pozostających w danym mieszkaniu jest zaopatrzenie emerytalne, ulega ono podwyższeniu zgodnie z przepisami § 4.

§ 8. 1. Dodatek wypłacany jest przez zakład pracy wskazany przez pracującego jako główny pracodawca (pierwszy płatnik) w okresach miesięcznych: pracującym pobierającym wynagrodzenie z dołu w terminach ostatecznej wypłaty zarobku za dany miesiąc, począwszy od wypłaty wynagrodzeń za wrzesień 1965 r., a w stosunku do pracujących pobierających wynagrodzenie z góry łącznie z wypłatą za dany miesiąc, począwszy od wypłaty wynagrodzeń za październik 1965 r.

2. Zakład pracy wypłaca dodatek tylko w razie przeprowadzenia pełnego miesiąca, z wyjątkiem wypadków określonych w § 3 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2. Usprawiedliwione nieobecności w pracy dolicza się do czasu przepracowanego.

§ 9. 1. Dodatek ustalony w wysokości określonej w § 1 ust. 4 wypłaca się do końca 1965 r.

2. Począwszy od stycznia 1966 r. ustalenie wysokości dodatku następuje w okresach półrocznych.

3. Za podstawę do określenia wysokości dodatku na każde półrocze począwszy od I półrocza 1966 r. przyjmuje się porównanie średniomiesięcznego zarobku netto z poprzedniego półrocza ze średniomiesięcznym zarobkiem netto z okresu od dnia 1 września 1964 r. do dnia 31 sierpnia 1965 r., zwanym dalej „zarobkiem bazowym”.

4. 1) Za podstawę ustalania zarobku bazowego, o którym mowa w ust. 3, przyjmuje się wszelkie przychody z pracy, uzyskiwane u głównego pracodawcy (pierwszego płatnika) po potrąceniu podatku od wynagrodzeń, wypłacone z:

- osobowego funduszu płac,
- funduszu honorariów,
- funduszu prowizyjnego,
- tych funduszy nagród regulaminowych,

które stanowią część składową systemów płac — w rozumieniu przepisów uchwały nr 8 Rady Ministrów z dnia 12 stycznia 1965 r. w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki społecznej (Monitor Polski Nr 2, poz. 5), w odniesieniu zaś do chałupników uprawnionych do pobierania dodatku — przychody bez względu na źródło wypłaty.

2) W razie awansu lub regulacji płac w okresie od dnia 1 września 1964 r. do dnia 31 sierpnia

1965 r. zarobek bazowy przelicza się, jakby awans lub regulacja płac miały miejsce od dnia 1 września 1964 r.

3) Prezes Rady Ministrów może w określonych wypadkach ustalić odmienne zasady i terminy przeliczenia zarobku bazowego dla pracowników zakładów pracy, w stosunku do których podjęte zostały decyzje o regulacji płac przed dniem 31 sierpnia 1965 r.

5. Wzrost zarobku w stosunku do zarobku bazowego (ust. 3) skutkuje obniżeniem w następnym półroczu dodatku, o którym mowa w ust. 1, w wysokości 50% uzyskanego wzrostu zarobku netto. Przez wzrost zarobku netto uważa się wzrost zarobku netto wypłacanego z funduszy i źródeł, o których mowa w ust. 4 pkt 1, bez względu na to, jaki składnik zarobku uległ wzrostowi.

6. W razie uzyskania w danym półroczu zarobku równego zarobkowi bazowemu lub niższego od tego zarobku — pracującemu wypłaca się w następnym półroczu dodatek w wysokości określonej w ust. 1.

7. Dla porównania zarobku przyjmuje się efektywnie uzyskany zarobek, niezależnie od liczby dni przepracowanych w danym półroczu.

8. W razie uzyskania w przekroju rocznym średniomiesięcznego wzrostu zarobków w wysokości co najmniej 200% pełnego dodatku, o którym mowa w ust. 1, następuje trwała utrata dodatku, niezależnie od wysokości zarobków uzyskiwanych w późniejszych okresach. W tym celu niezależnie od obliczeń półrocznych dokonuje się rozliczenia zarobków osiągniętych w każdym roku kalendarzowym.

9. Ustaleń, o których mowa w niniejszym paragrafie, dokonuje płatnik dodatku, biorąc za podstawę obliczeń półrocznych i rocznych wypłaty dokonane w danym okresie, w rozumieniu przepisów o sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego, niezależnie od okresów, których wypłaty te dotyczyły.

§ 10. 1. Przepisy § 8 i § 9 nie mają zastosowania do:

1) osób, których wyłącznym źródłem utrzymania jest zawodowa twórczość albo działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka lub publicystyczna,

2) adwokatów wykonujących zawód w zespole adwokackim,

3) pracowników nie uspołecznionych zakładów pracy,

4) pracujących, przebywających czasowo za granicą.

2. Do osób wymienionych w ust. 1 stosuje się następujące zasady wypłaty ekwiwalentu z tytułu podwyżki czynszów najmu za lokale mieszkalne:

1) od dnia 1 października 1965 r. do dnia 30 czerwca 1966 r. wypłaca się ekwiwalent w wysokości różnicy pomiędzy czynszem ustalonym zgodnie z tabelą nr 1, stanowiącą załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne, a opłatami za lokal mieszkalny (czynsz wraz z opłatami za eksploatację i bieżący

remont oraz podatkiem od lokali) dotychczas pobieranymi,

2) od dnia 1 lipca 1966 r. do dnia 31 grudnia 1966 r. wypłaca się ekwiwalent w wysokości 75%,

3) od dnia 1 stycznia 1967 r. do dnia 30 czerwca 1967 r. wypłaca się ekwiwalent w wysokości 50%,

4) od dnia 1 lipca 1967 r. do dnia 31 grudnia 1967 r. wypłaca się ekwiwalent w wysokości 25% kwoty określonej w pkt 1.

3. Szczegółowe zasady i tryb wypłaty ekwiwalentu określi Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych).

§ 11. 1. Dodatek nie podlega opodatkowaniu podatkiem od wynagrodzeń oraz nie jest wliczany do podstawy wymiaru rent (innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych) i składek na ubezpieczenia społeczne.

2. Dodatek przysługujący pracującemu zakreśla się do 1 złotego w górę.

§ 12. Wartość czynszu za mieszkania nieodpłatnie użytkowane przez pracujących nadal po dniu 1 października 1965 r. zgodnie z przepisami § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie czynszów najmu za lokale mieszkalne nie podlega zaliczeniu do podstawy wymiaru podatku od wynagrodzeń.

§ 13. Przepisy dotyczące planowania, dokonywania wypłat i sprawozdawczości w zakresie dodatków określi Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 14. Minister Finansów zapewni sfinansowanie dodatków mieszkaniowych oraz podwyższonych rent, o których mowa w niniejszej uchwale.

§ 15. Rodzaj, szczegółowy sposób i terminy wypełniania oraz tryb obiegu dokumentacji związanej z przyznawaniem dodatku określają:

1) dla wynajmujących lokale mieszkalne — Minister Gospodarki Komunalnej,

2) dla zakładów pracy — Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac.

§ 16. Zasady wypłaty przejściowego dodatku mieszkaniowego z tytułu wzrostu czynszu członkom gospodarstw domowych, w skład których wchodzi:

1) żołnierze zawodowi:

a) zajmujący osobne kwatery stałe (mieszkania):

— w budynkach pozostających pod zarządem organów wojskowych,

— w pomieszczeniach przydzielonych przez prezydium rad narodowych organom wojskowym na zakwaterowanie stałe,

b) zajmujący jako najemcy lokale mieszkalne przydzielone im na podstawie Prawa lokalowego,

2) funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej:

a) zajmujący mieszkania w budynkach pozostających pod zarządem Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej,

b) zajmujący jako najemcy lokale mieszkalne w innych budynkach

określą odrębne przepisy.

§ 17. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym wprowadzenie dla pracujących w spółdzielniach i związkach spółdzielczych przejściowego dodatku mieszkaniowego na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

§ 18. Wykonanie uchwały porucza się ministrom (kierownikom urzędów centralnych) oraz przewodniczącym prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 19. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 października 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

114

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 9 lipca 1965 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi oraz w zakładach prowadzących roboty wiertnicze z powierzchni.

(Dziennik Ustaw z dnia 24 lipca 1965 r. Nr 32, poz. 212)

Na podstawie art. 82 pkt 1 i 2 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych:

1) wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi,

2) prowadzących z powierzchni roboty wiertnicze w ramach prac geologicznych związanych z ruchem zakładu górniczego lub wiercenia eksploatacyjne kopalni płynnych albo gazowych,

3) prowadzących z powierzchni wiercenia mroźniowe, wielkośrednicowe lub inne wiercenia przy pomocy wiertnic lub zestawów wiertniczych.

2. Przepisy rozporządzenia stosuje się również przy wykonywaniu prac geologicznych obejmujących roboty górnicze lub wiercenia studzienne, które podlegają przepisom Prawa górniczego,

stosownie do art. 2 ustawy z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303).

3. Przepisy rozporządzenia obowiązują pracowników zatrudnionych przy robotach, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz mają odpowiednie zastosowanie do innych osób, jeżeli wykonują prace na terenie zakładu górniczego.

4. Rozporządzenie nie dotyczy robót wiertniczych wykonywanych w odkrywkowych zakładach górniczych dla urabiania kopaliny przy pomocy środków strzałowych.

5. Przepisy rozporządzenia dotyczące zakładu górniczego stosuje się również do zakładu, w którym wykonywane są roboty określone w ust. 2.

§ 2. Przy wykonywaniu prac w zakładach określonych w § 1 stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisy bezpieczeństwa pożarowego, jeżeli przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej.

Rozdział 2.

Bezpieczeństwo ruchu.

§ 3. 1. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest określić tereny bezpośrednio związane z ruchem zakładu górniczego, na które ze względu na bezpieczeństwo ruchu wstęp dla osób nieuprawnionych powinien być zabroniony.

2. Tereny, o których mowa w ust. 1, powinny być oznaczone dobrze widocznymi tablicami, na których powinna być podana nazwa przedsiębiorstwa i zakładu górniczego oraz zakaz wstępu osobom nieuprawnionym.

§ 4. 1. Miejsca niebezpieczne na terenie zakładu górniczego, takie jak doły urobkowe, baseny płuczkowe, doły na odpady ropne, szybiki, łapaczki ropne, zbiorniki wodne, powinny być ogrodzone do wysokości co najmniej 1,1 m.

2. Zbiorniki do magazynowania wody leczniczej z poduszka gazową powinny być ogrodzone.

3. Wylot czasowo nieczynnego otworu wiertniczego powinien być zabezpieczony.

§ 5. Transmisje pompowe powinny być umieszczone pod nawierzchnią dróg. W razie konieczności prowadzenia transmisji górą powinny być one umieszczone na wysokości co najmniej 2,5 m nad przejściem, a co najmniej 4,5 m nad przejazdami i zabezpieczone od dołu siatką metalową.

§ 6. 1. Miejsca pracy, maszyny i urządzenia oraz aparaty pomiarowe i kontrolne powinny być stale utrzymywane w stanie zapewniającym bezpieczeństwo pracy.

2. Sprawność i prawidłowość działania zaworów bezpieczeństwa i wskazań manometrów powinna być kontrolowana co najmniej raz w miesiącu, a wyniki kontroli wpisywane do książki kontroli urządzeń.

§ 7. Urządzeń i instalacji ochronnych nie wolno uszkadzać, usuwać, używać niezgodnie z ich przeznaczeniem ani samowolnie wyłączać lub zmieniać. Urządzenia takie, w razie ich uszkodzenia, zniszczenia lub przejściowego unieruchomienia ze względów koniecznych dla ruchu za-

kładu górniczego, powinny być w możliwie najkrótszym czasie doprowadzone do właściwego stanu, a do czasu ich uruchomienia lub naprawy powinny być zastosowane odpowiednie zabezpieczenia zastępcze.

§ 8. 1. Dojścia do miejsc pracy należy utrzymywać w stanie umożliwiającym swobodne i bezpieczne poruszanie się po nich.

2. Szerokość przejść dla ludzi obok urządzeń transportowych, maszyn lub urządzeń w ruchu powinna wynosić co najmniej 0,75 m.

3. W miejscach, w których może powstać niebezpieczeństwo dla przechodzących, powinny być umieszczone odpowiednie zabezpieczenia, a jeżeli nie jest to możliwe ze względów technicznych — co najmniej sygnały lub tablice ostrzegawcze.

§ 9. Na każdej zmianie powinna być prowadzona dokładna ewidencja pracowników zatrudnionych w ruchu zakładu górniczego.

§ 10. 1. W każdym miejscu pracy, w którym jest zatrudniony zespół złożony z co najmniej dwóch pracowników, powinien być wyznaczony spośród nich przodownik zespołu, a pracownicy wchodzący w skład zespołu powinni stosować się do wydanych przez niego poleceń.

2. Niewykwalifikowany pracownik przyjęty do pracy w ruchu zakładu górniczego, niezależnie od przeszkolenia go w zakresie określonym w art. 114 Prawa górniczego, powinien mieć przydzielonego na okres jednego miesiąca opiekuna, wyznaczonego spośród doświadczonych pracowników. Obowiązkiem opiekuna jest czuwanie nad wykonywaniem pracy przez tego pracownika i dopilnowanie unikania przez niego niebezpieczeństw związanych z warunkami pracy.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest doręczyć członkowi załogi górniczej za pisemnym pokwitowaniem instrukcję bezpiecznego wykonywania pracy na powierzonym stanowisku pracy w ruchu zakładu górniczego.

2. Instrukcje dotyczące bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń mechanicznych lub elektrycznych powinny być ponadto umieszczone na widocznym miejscu w ich pomieszczeniach lub, o ile to jest możliwe, na tych maszynach i urządzeniach.

§ 12. Pracownik obowiązany jest przed rozpoczęciem pracy na danej zmianie sprawdzić stan bezpieczeństwa w miejscu pracy, a w szczególności stan urządzeń ochronnych i zabezpieczających oraz stan narzędzi. Osoba dozoru ruchu lub wyznaczony przez nią pracownik powinien sprawdzić ogólny stan podręcznego sprzętu pożarniczego.

§ 13. 1. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu obowiązane są tak prowadzić i organizować prace na powierzonych im odcinkach, aby zapewnione było bezpieczeństwo pracy załogi oraz bezpieczeństwo ruchu zakładu górniczego.

2. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu obowiązane są pouczać pracowników o zasadach bezpiecznego wykonywania pracy oraz o zasadach bezpieczeństwa pożarowego, szczególnie przy poleceniu wykonania pracy w zmienionych warunkach.

3. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest ustalić na piśmie zakres czynności dla każdej osoby kierownictwa i dozoru ruchu i doręczyć go za pokwitowaniem.

§ 14. 1. Roboty niebezpieczne powinny być prowadzone tylko pod stałym osobistym dozorem wykwalifikowanej w tym zakresie osoby dozoru ruchu; roboty takie mogą być wykonywane tylko przez doświadczonych pracowników.

2. Przed rozpoczęciem wykonywania robót niebezpiecznych osoba dozoru ruchu nadzorująca te roboty powinna sprawdzić uprzednio stan bezpieczeństwa miejsca pracy i urządzeń.

§ 15. 1. Pracownicy przebywający w wieżach wiertniczych, pod masztami, trójnogami i innymi podobnymi urządzeniami obowiązani są nosić hełmy ochronne.

2. Pracownicy, którzy dokonują manipulacji linami stalowymi, obowiązani są przy wykonywaniu tych prac używać rękawic ochronnych, a przy przecinaniu lin stalowych używać okularów ochronnych.

§ 16. Pracownicy zatrudnieni przy wydobywaniu otworami wiertniczymi kopalni płynnych lub gazowych o znacznej zawartości związków trujących, a w szczególności siarki, oraz zatrudnieni przy obsłudze lub dozorcze urządzeń do odsiarczania gazu lub przy pracach związanych z magazynowaniem płynów o znacznej zawartości związków siarki powinni być pouczeni o niebezpieczeństwie zatrucia związkami siarki i zaznajomieni ze stosowaniem środków zabezpieczających oraz udzielaniem pierwszej pomocy w wypadku zatrucia.

§ 17. Zabrania się:

1) używania narzędzi, sprzętu i maszyn uszkodzonych, których stan zagraża bezpieczeństwu zatrudnionych lub otoczeniu,

2) przechodzenia lub przebywania pod zawieszonymi ciężarami,

3) używania obuwia z podeszwami drewnianymi, gumowymi lub podkutymi gwoździami przy pracy na wieżach i pomostach wiertniczych, masztach i trójnogach.

§ 18. W razie stwierdzenia stanu zagrożenia bezpieczeństwa pracowników osoba dozoru ruchu obowiązana jest:

1) wstrzymać normalny ruch na zagrożonych stanowiskach pracy i wycofać ludzi w bezpieczne miejsce,

2) podjąć niezwłocznie wszelkie niezbędne kroki dla usunięcia zagrożenia oraz zawiadomić przełożonego o stwierdzonym stanie i wydanych w związku z tym poleceniach.

Rozdział 3.

Bezpieczeństwo pożarowe.

§ 19. 1. Zakład górniczy i jego oddziały powinny być wyposażone w dostateczne środki i sprzęt do zapobiegania pożarom i wybuchom oraz do ich zwalczania, według zasad ustalonych ze służbą ochrony przeciwpożarowej.

2. Pracownik zatrudniony w ruchu zakładu górniczego powinien być pouczony o sposobach zapobiegania pożarom i zwalczania pożarów.

3. Na terenie zakładu górniczego w widocznych miejscach powinna być umieszczona instrukcja o sposobie alarmowania straży pożarnej.

§ 20. 1. Zabrania się palenia tytoniu, używania otwartego światła, niecenia ognia oraz przechowywania materiałów palnych w pobliżu odwiertów i otworów wiertniczych, miejsc, gdzie manipuluje się ropą naftową lub gazem ziemnym, oraz w innych miejscach i pomieszczeniach zaliczonych do niebezpiecznych ze względu na możliwość pożaru lub wybuchu.

2. Przed miejscami i pomieszczeniami, w których istnieje niebezpieczeństwo wybuchu lub pożaru, powinny być umieszczone dobrze widoczne tablice ostrzegawcze z zakazem niecenia ognia i palenia tytoniu.

§ 21. Przy pracach wykonywanych w miejscach, w których istnieje niebezpieczeństwo powstania w powietrzu mieszanek wybuchowych, zabrania się używania narzędzi lub sprzętu mogących spowodować iskrzenie.

§ 22. 1. Zabrania się prowadzenia w kierunku kotłowni lub kuźni rówów, koryt lub ścieków, przez które mogłyby ściekać ropa naftowa lub inne produkty palne z odwiertów, zbiorników ropy lub gazoliny, dołów urobkowych lub magazynów materiałów pędnych.

2. Zabrania się wznoszenia budynków na wyciekach ropy naftowej i gazu ziemnego oraz nad zlikwidowanymi lub nieczynnymi otworami wiertniczymi, nad rurociągami ropnymi, gazolinowymi lub gazowymi.

§ 23. 1. Na żądanie okręgowego urzędu górniczego przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest dla każdego zakładu górniczego lub poszczególnych jego oddziałów:

1) opracować plan obrony przeciwpożarowej,

2) wydać instrukcję o zachowaniu się pracowników na wypadek pożaru odwiertu, powstania nieopanowanego wybuchu ropy naftowej lub gazu ziemnego albo pożaru zbiorników materiałów palnych oraz instrukcję o prowadzeniu akcji ratunkowej w takich wypadkach.

2. Plan obrony przeciwpożarowej dotyczący zakładu górniczego wydobywającego ropę naftową lub gaz ziemny powinien być uzgodniony z właściwą terenową komendą straży pożarnej. Jeden egzemplarz planu obrony powinien być przesłany do punktu alarmowo-dyspozycyjnego tej komendy.

§ 24. 1. Dla wszystkich miejsc i pomieszczeń na terenie zakładu górniczego, w których istnieje groźba wybuchu lub zwiększone niebezpieczeństwo pożaru, powinny być ustalone strefy tego zagrożenia.

2. Do strefy zwiększonego zagrożenia pożarowego zalicza się te miejsca i pomieszczenia, w których mieszanina wybuchowa nie powstaje, jednak istnieje możliwość wzniesienia pożaru różnych materiałów łatwopalnych.

3. Do strefy zagrożenia wybuchowego zalicza się te miejsca i pomieszczenia, w których istnieje możliwość powstawania lub przenikania do nich mieszaniny gazu ziemnego, par ropy i ich produktów z powietrzem, o koncentracji wybuchowej.

§ 25. 1. Miejsca i pomieszczenia w strefie zagrożenia wybuchowego dzielą się na dwie kategorie niebezpieczeństwa wybuchu.

2. Do kategorii I niebezpieczeństwa wybuchu zalicza się miejsca i pomieszczenia, w których istnieje stale możliwość tworzenia się mieszanek wybuchowych, czyli pomieszczenia lub miejsca:

1) o trwałym niebezpieczeństwie wybuchu (stała obecność mieszaniny o stężeniu wybuchowym),

2) o okresowym niebezpieczeństwie wybuchu (mieszanina o stężeniu wybuchowym występuje co pewien czas, np. przy ładowaniu lub wyładowywaniu surowców albo produktów),

3) w których stężenie wybuchowe mieszaniny może wystąpić przy przerwaniu pracy urządzeń ochronnych lub pomocniczych (wentylacja, obieg wody chłodzącej itp.) tak szybko, że nie można temu zapobiec,

4) w których stężenie wybuchowe mieszaniny występuje wprawdzie powoli, ale wykrycie niebezpieczeństwa jest utrudnione.

3. Do kategorii II niebezpieczeństwa wybuchu zalicza się miejsca i pomieszczenia, w których przy normalnych warunkach pracy mieszanina wybuchowa nie powstaje, ale może powstać na skutek zmiany tych warunków, czyli pomieszczenia lub miejsca:

1) w których stężenie wybuchowe mieszaniny może wystąpić w razie uszkodzenia urządzeń wytwórczych lub magazynowych,

2) w których stężenie wybuchowe mieszaniny może wystąpić przy przerwaniu pracy urządzeń ochronnych lub pomocniczych, lecz narastanie niebezpieczeństwa jest powolne i łatwe do stwierdzenia (zapach lub inne wyraźne oznaki).

§ 26. 1. Kierownik ruchu zakładu górniczego dokonuje ustalenia stref zwiększonego zagrożenia pożarowego i stref zagrożenia wybuchowego oraz zaliczenia poszczególnych miejsc i pomieszczeń do odpowiedniej kategorii niebezpieczeństwa wybuchu (§ 25) i przedkłada okręgowemu urzędowi górniczemu do zatwierdzenia szczegółowy plan obiektów z oznaczeniem na nim stref i stopni zagrożenia poszczególnych miejsc.

2. Szczegółowy plan zakładu z oznaczeniem stref zwiększonego zagrożenia pożarowego i stref zagrożenia wybuchowego oraz określeniem kategorii niebezpieczeństwa wybuchu poszczególnych miejsc i pomieszczeń powinien znajdować się w zakładzie górniczym i jego oddziałach.

§ 27. 1. Sasiadujące ze sobą zamknięte pomieszczenia różnych stref zagrożenia lub kategorii niebezpieczeństwa wybuchu powinny być oddzielone od siebie szczelnymi ścianami albo otwartym przejściem bez dachu o szerokości co najmniej 1 m.

2. W ścianach działowych nie wolno umieszczać drzwi, okien ani też otworów wentylacyjnych. Za zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego wolno wykonywać w ścianach działowych szczelne, nie otwierające się okna.

3. Przenoszenie siły napędowej przez ścianę oddzielającą miejsca o różnych kategoriach zagrożenia wybuchowego wolno wykonywać pod

warunkiem niezawodnego uszczelnienia przejścia przez ścianę.

§ 28. 1. Materiały pędne, oleje i smary oraz inne materiały łatwopalne powinny być przechowywane w zamkniętych naczyniach, w miejscach należycie przewietrzanych i zabezpieczonych przed pożarem.

2. Zbiorniki robocze materiałów pędnych dla potrzeb ruchu wiertniczego, z wyjątkiem zamontowanych bezpośrednio na silniku, powinny znajdować się w odległości co najmniej 15 m od osi otworu wiertniczego.

§ 29. 1. Rury wydmuchowe silników spalinowych powinny być wyprowadzone na zewnątrz budynku i zaopatrzone w tłumiki oraz iskrochwyty, a połączenia rury wydmuchowej uszczelnione w sposób zapobiegający wydzielaniu się gazów spalinowych do pomieszczeń.

2. Dachy budynków nad silnikami spalinowymi powinny być zaopatrzone w odwietrzniki.

3. Rury wydmuchowe prowadzone w pobliżu drewnianych elementów budowli powinny być umieszczone w bezpiecznej odległości od tych elementów.

4. Prowadzenie rur wydmuchowych przez ściany drewniane jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy rura jest zabezpieczona materiałem niepalnym na długości co najmniej 0,5 m przed i za ścianą, a otaczająca ją ściana jest wykonana z materiału niepalnego w promieniu co najmniej 30 cm od ściany rury.

§ 30. 1. Kominy kotłowni i kuźni powinny być zaopatrzone w iskrochwyty.

2. Między ścianą kotła parowego, w której znajdują się drzwi paleniskowe, a przeciwległą ścianą kotłowni powinna być pozostawiona wolna przestrzeń co najmniej 2,5 m. Tylne ściana kotła powinna być oddalona co najmniej o 1 m od ściany kotłowni.

3. Oprócz drzwi głównych w kotłowni powinny znajdować się na innej ścianie drugie drzwi jako ratunkowe. Drzwi te powinny otwierać się na zewnątrz i posiadać zamknięcia zaciskowe.

§ 31. 1. W razie opalania kotła lub pieca kuziennego gazem ziemnym bezpośrednio z odwiertu, powinno być zainstalowane na rurociągu, w odległości co najmniej 10 m od kotłowni (kuźni), urządzenie zabezpieczające przed cofaniem się płomienia, a po obu stronach tego urządzenia powinny znajdować się zawory zamykające.

2. Gaz używany do opalania kotła (pieca kuziennego) nie może być zanieczyszczony ropą.

3. Ciśnienie gazu doprowadzonego do opalania kotła nie może przekraczać 1 atn. Dla kontroli ciśnienia powinien w kotłowni na rurociągu gazowym znajdować się odpowiedni manometr.

4. Wewnątrz budynku kotłowni gazociąg powinien być prowadzony góra, a przed paleniskiem powinien znajdować się na nim zawór zamykający oraz zawór zwrotny.

§ 32. 1. W razie powstania nieopanowanego wybuchu ropy naftowej lub gazu ziemnego z otworu wiertniczego lub odwiertu należy w szczególności wyłączyć spod napięcia sieć elektryczną i zatrzymać silniki spalinowe oraz wy-

gasić wszystkie ognie w promieniu co najmniej 200 m, jak również spowodować wstrzymanie ruchu drogowego i kolejowego w tym samym promieniu.

2. W czasie prowadzenia akcji ratunkowej lub akcji przeciwpożarowej zabrania się przebywania na terenie zagrożonym osobom, nie biorącym udziału w akcji.

Rozdział 4.

Urządzenia elektryczne i mechaniczne.

§ 33. Do budowy i eksploatacji urządzeń elektrycznych w zakładach górniczych, w zakresie dotyczącym wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego, mają zastosowanie ogólnie obowiązujące przepisy o budowie urządzeń elektrycznych, przepisy eksploatacji technicznej urządzeń elektrycznych w zakładach przemysłowych oraz odpowiednie normy państwowe i branżowe, jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej.

§ 34. 1. W strefie zagrożenia wybuchowego i w strefie zwiększonego zagrożenia pożarowego nie wolno ustawiać stacji transformatorowych.

2. Do zasilania urządzeń elektrycznych w strefie zagrożenia wybuchowego powinny być stosowane tylko przewody miedziane w ochronie z ołowiu i opancerzone oraz inne przewody dopuszczone przez Wyższy Urząd Górniczy.

3. Nie wolno używać izolacji z naturalnego kauczuku, tam gdzie przewody izolowane mogą stykać się z ropą naftową lub jej produktami.

4. W strefie zagrożenia wybuchowego nie wolno zakładać napowietrznych przewodów elektrycznych. W strefie zwiększonego zagrożenia pożarowego wolno stosować izolowane przewody napowietrzne niskiego napięcia tylko dla zasilania urządzeń elektrycznych znajdujących się w tej strefie.

§ 35. 1. System zasilania urządzeń elektrycznych umieszczonych w strefie zagrożenia wybuchowego powinien umożliwiać wyłączenie tych urządzeń za pomocą wyłącznika umieszczonego w strefie nie zagrożonej.

2. W miejscach i pomieszczeniach zagrożonych wybuchem, w których są zainstalowane urządzenia elektryczne, powinny być przeprowadzane w terminach określonych w planie ruchu pomiary koncentracji gazów i par wybuchowych.

§ 36. Stosowanie grzejników elektrycznych w strefie zwiększonego zagrożenia pożarowego oraz w otworach wiertniczych i w zbiornikach pod poziomem cieczy dozwolone jest wyłącznie na warunkach określonych przez okręgowy urząd górniczy.

§ 37. W strefie zagrożenia wybuchowego:

1) wolno używać tylko takich urządzeń elektrycznych, których typ został dopuszczony przez Wyższy Urząd Górniczy,

2) instalacja oświetleniowa oraz oprawy oświetleniowe powinny być wykonane jako przeciwwybuchowe,

3) nie wolno używać lamp ręcznych zasilanych z sieci, a tylko ręczne lampy akumulatorowe przeciwwybuchowe.

§ 38. 1. Silniki elektryczne do napędu urządzeń wiertniczych powinny być wyposażone w amperomierze umożliwiające obserwację ich pracy przez operatora oraz w co najmniej dwa wyłączniki, z których jeden powinien być umieszczony przy stanowisku operatora (wiertacza).

2. Urządzenia wyciągowe powinny być zaopatrzone w wyłącznik krańcowy lub inne odpowiednie urządzenia.

§ 39. 1. Na przyrządach kontrolnych silników powinny być oznaczone wartości maksymalne, których przekroczenie może spowodować uszkodzenie lub zniszczenie silnika albo narazić obsługę na niebezpieczeństwo.

2. Silniki posiadające określony zakres prędkości obrotów krytycznych powinny być zaopatrzone w obrotomierz z zamalowanym czerwoną farbą zakresem tych prędkości; ponadto na widocznym miejscu w pobliżu dźwigni sterującej powinien znajdować się wyraźny napis ostrzegawczy z podaniem wielkości obrotów krytycznych.

Rozdział 5.

Roboty strzałowe.

§ 40. 1. Przy prowadzeniu robót strzałowych stosuje się przepisy w sprawie nabywania, przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych oraz przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. Pracownikowi, który nie jest do tego wyraźnie upoważniony, nie wolno posiadać ani używać środków strzałowych.

3. Każdy pracownik obowiązany jest zgłosić niezwłocznie najbliższej osobie dozoru ruchu znalezienie środków strzałowych lub zauważony wypadek pozostawienia ich bez dozoru.

§ 41. Ładowanie i zbrojenie perforatorów, torped oraz próbników wolno wykonywać tylko zgodnie z instrukcją opracowaną przez kierownika ruchu zakładu górniczego, a zatwierdzoną przez okręgowy urząd górniczy.

§ 42. 1. Przed rozpoczęciem robót strzałowych w otworach wiertniczych należy w sposób widoczny oznaczyć strefę ochronną odpowiednimi znakami ostrzegawczymi lub tablicami. Strefa ochronna powinna obejmować teren w promieniu co najmniej 30 m od punktu strzałowego.

2. W strefie ochronnej mogą przebywać jedynie osoby wykonujące i dozoru roboty strzałowe.

3. Zabrania się palenia tytoniu i używania ognia otwartego w strefie ochronnej oraz w pobliżu środków strzałowych.

§ 43. Zabrania się prowadzenia robót strzałowych w warunkach złej widoczności, w czasie burzy, zamieci i przy braku odpowiedniego oświetlenia miejsca pracy.

Rozdział 6.

Używanie substancji promieniotwórczych.

§ 44. 1. Prace z zastosowaniem substancji promieniotwórczych w otworach wiertniczych powinny być prowadzone na podstawie planu, stanowiącego część składową planu ruchu. Plan

ten powinien w szczególności określać sposób zabezpieczenia wód przed skażeniem tymi substancjami.

2. W razie stosowania izotopów do kontroli wody wtłoczonej do złoża należy codziennie kontrolować promieniotwórczość wody i kopaliny wydobywanej z otworów będących w zasięgu wtłoczonej wody. W razie stwierdzenia skażenia wydobytej kopaliny należy wykonać odpowiednie prace zabezpieczające.

§ 45. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest wyznaczyć osobę odpowiedzialną za przechowywanie substancji promieniotwórczych, zgłosić ją do okręgowego urzędu górniczego i uzyskać jej zatwierdzenie.

§ 46. 1. Roboty prowadzone z zastosowaniem substancji promieniotwórczych należy rejestrować w dzienniku wiertniczym.

2. Kontrola radioaktywności wód lub kopaliny w złożach, gdzie stosowane są substancje promieniotwórcze, powinna być prowadzona do półokresu trwania danej substancji.

3. Umieszczenie substancji promieniotwórczej w sondzie pomiarowej powinno być dokonywane bezpośrednio przed jej zapuszczeniem do otworu wiertniczego.

Rozdział 7.

Pierwsza pomoc w wypadkach i przepisy higieniczno-sanitarne.

§ 47. 1. W zakładzie górniczym powinien być zorganizowany punkt udzielania pierwszej pomocy, a w każdym oddziale lub na terenie wiertni powinny znajdować się apteczka wyposażona w niezbędne materiały opatrunkowe i leki oraz nosze.

2. Pracownicy powinni być poinformowani, gdzie znajduje się apteczka i kto udziela pierwszej pomocy.

§ 48. Na terenie każdego oddziału lub wiertni powinna być wywieszona na widocznym miejscu instrukcja o postępowaniu w razie wypadku przy pracy. Instrukcja ta powinna również podawać adres najbliższego pogotowia lekarskiego i sposób jego wezwania.

§ 49. 1. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz inni pracownicy kwalifikowani powinni być przeszkoleni w udzielaniu pierwszej pomocy w wypadkach przy pracy.

2. Na każdej zmianie roboczej w składzie załogi oddziału lub wiertni powinien być zatrudniony pracownik przeszkolony w udzielaniu pierwszej pomocy.

§ 50. 1. Pracownikom zatrudnionym przy wierceniach lub w odległych oddziałach przedsiębiorstwo powinno zapewnić zaopatrzenie w wodę pitną i możliwość zagrzania posiłku oraz postawić do ich dyspozycji szatnię, łazienkę lub co najmniej odpowiednio urządzoną umywalnię, izbę wypoczynkową oraz ustępy należycie utrzymane.

2. Zabrania się używania do mycia lub kąpieli wody z otworów wiertniczych bez uprzedniego ustalenia przez stację sanitarno-epidemiologiczną, że woda ta nadaje się do tych celów.

Rozdział 8.

Budowa wieży i urządzeń wiertniczych oraz wiercenia.

§ 51. 1. Odległość otworu wiertniczego przy prowadzeniu wierceń powinna wynosić co najmniej:

1) 30 m — od magazynów z materiałami łatwopalnymi, kotłowni, kuźni lub innych budynków z ogniem otwartym,

2) półtożej wysokości wieży wiertniczej lub masztu, nie mniej jednak niż 30 m — od linii wysokiego napięcia, linii kolejowych, dróg publicznych, kanałów wodnych, domów mieszkalnych lub budowli publicznych.

2. Okręgowy urząd górniczy może w uzasadnionych wypadkach zezwolić na zmniejszenie odległości, o których mowa w ust. 1.

3. Wzajemna odległość otworów wiertniczych, odległości osi otworu wiertniczego od magazynów z materiałami wybuchowymi oraz od wyrobisk górniczych określa każdorazowo okręgowy urząd górniczy.

4. W razie prowadzenia wierceń na terenach leśnych sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów powinien być ustalony w porozumieniu z organem administracji lasów państwowych; dotyczy to również wypadków prowadzenia wierceń w odległości mniejszej niż 100 m od lasu, jeżeli przewiduje się napotkanie bituminów w stanie płynnym lub gazowym.

§ 52. 1. Budowa, demontaż lub przeciąganie wież wiertniczych, stawianie oraz opuszczanie wieżomasztów, czwórnogów lub trójnogów, montaż lub demontaż maszyn i urządzeń dla wierceń powinny być prowadzone pod bezpośrednim dozorem osoby dozoru ruchu.

2. Roboty, o których mowa w ust. 1, mogą być prowadzone tylko na podstawie szczegółowej instrukcji dla tych robót.

3. Zabrania się prowadzenia robót, o których mowa w ust. 1, przy silnym wietrze albo podczas burzy, śnieżycy, ulewy lub gołoledzi.

4. Zabrania się wykonywania wierceń podczas burzy z silnymi wyładowaniami atmosferycznymi.

§ 53. Przed rozpoczęciem stawiania wież wiertniczych, wieżomasztów, czwórnogów lub trójnogów osoba dozoru ruchu nadzorująca te roboty zobowiązana jest osobiście:

1) sprawdzić, czy roboty te zlokalizowane zostały w bezpiecznej odległości od napowietrznych i podziemnych przewodów elektrycznych i telekomunikacyjnych, rurociągów gazowych i paliw płynnych oraz przewodów wodnych i kanalizacyjnych,

2) skontrolować stan lin i wielokrążków, zamocowania lin oraz prawidłowość olinowania.

§ 54. 1. Wieża wiertnicza i wieżomaszt wiertniczy powinny być zabezpieczone przed wywróceniem się.

2. Nogi czwórnogów i trójnogów, po ich postawieniu, powinny być zabezpieczone przed możliwością rozsuwania się.

3. Luźnych nóg czwórnogów lub trójnogów, w

czasie ich opuszczania, nie wolno podciągać bezpośrednio rękoma, łomami lub rurkami.

4. Wieże, wieżomaszty i maszty konstrukcji metalowej powinny być uziemione. Wyniki pomiaru uziemienia powinny być wpisane do książki kontroli urządzeń.

§ 55. 1. W wieży wiertniczej, oprócz wrót do wciągania rur i żerdzi, powinno znajdować się co najmniej dwoje drzwi łatwo otwierających się na zewnątrz i posiadających zamknięcie zaciskowe.

2. Przy stanowisku wiertacza powinny znajdować się drzwi łatwo otwierające się na zewnątrz.

3. Dojście do szybików w wieży wiertniczej, głębszych niż 2,8 m, powinno być wykonane z zewnątrz wieży wiertniczej.

§ 56. 1. Górne pomosty wieży wiertniczej (wieżomasztu, czwórnogu lub trójnogu) na terenach, na których można napotkać bituminy w stanie płynnym lub gazowym, powinny być zaopatrzone w urządzenia umożliwiające pracownikowi w razie potrzeby pewną i szybką ucieczkę na ziemię.

2. Górne pomosty powinny posiadać urządzenia zabezpieczające pracownika przed opadami atmosferycznymi.

3. Stałe pomosty manipulacyjne lub montażowe powinny być wyposażone w poręcze i listwy nożne.

§ 57. 1. W czasie montażu lub demontażu wieży wiertniczej wolno wchodzić na nią lub schodzić z niej tylko po drabinie.

2. Drabiny oraz pomosty używane przy montażu i demontażu wież powinny być zaopatrzone w haki dla zaczepienia ich o poprzeczki wieżowe.

3. Drabiny zewnętrzne, prowadzące wzdłuż ścian wieży, powinny być odsunięte od ściany co najmniej o 15 cm i zaopatrzone w kabłąki i taśmy ochronne, jeżeli nachylenie ich przekracza 80°.

4. Przy czwórnogach i trójnogach jedna z nóg powinna być zaopatrzona w drabinę.

§ 58. 1. W czasie wykonywania prac montażowych na wieży wiertniczej lub wieżomasztach nie wolno zatrudniać równocześnie innych pracowników na niższych poziomach.

2. W razie wykonywania pracy na wysokości ponad 3 m nad poziomem terenu pracownicy powinni być zabezpieczeni pasami bezpieczeństwa, jeżeli nie wykonują tych prac z zabezpieczonych pomostów roboczych.

§ 59. 1. Narzędzia używane przez pracowników przy budowie wieży wiertniczej powinny być umocowane w sposób zabezpieczający je przed spadnięciem.

2. Zrzucanie jakichkolwiek przedmiotów na ziemię przez pracowników pracujących na wieży lub jej górnych pomostach jest zabronione.

3. Na pomostach wieży nie wolno pozostawiać luźnych narzędzi ani innych przedmiotów.

§ 60. 1. Ciężkie klucze wiertnicze powinny być umocowane do wieży za pomocą linek stalowych o długości zapewniającej bezpieczeństwo pracy załogi, a ponadto powinny być wyważone przeciwwagą.

2. Przy napinaniu kluczy lub podnoszeniu przedmiotów przy użyciu bębena pomocniczego nie wolno używać lin metalowych lub lin o długości ponad 10 m.

§ 61. 1. Wszelkie operacje przy użyciu wyciągu wiertniczego lub innych urządzeń, wykonywane ze stanowiska wiertacza poza zasięgiem jego pola widzenia, powinny odbywać się tylko przy tak zorganizowanej pracy, przy której wiertacz otrzymuje sygnały od załogi o gotowości do rozpoczęcia manipulacji i bezpiecznego jej wykonania.

2. Urządzenia do regulowania biegu silnika napędzającego wiertnicę powinny znajdować się obok stanowiska wiertacza.

3. Hak wyciągowy powinien posiadać pewnie działające zabezpieczenie uniemożliwiające wypadnięcie zawiesia elewatora lub głowicy.

4. Krążki i wielokrążki manipulacyjne, dostępne dla załogi, powinny być osłonięte.

§ 62. 1. Urządzenia wiertnicze do wierceń obrotowo-płuczkowych, głębokich ponad 2000 m, powinny być zaopatrzone w hamulce hydrauliczne.

2. W urządzeniach wiertniczych udarowych:

- 1) bębny do liny wiertniczej powinny być wyposażone w dwa niezależne od siebie hamulce,
- 2) tarcze hamulcowe bębnow powinny posiadać obrzeżyny uniemożliwiające zsuniecie się taśmy.

3. Przy wierceniach ręcznych wciągarki powinny być wyposażone w sprawnie działające hamulce oraz urządzenia zapadkowe uniemożliwiające wsteczny ruch bębna.

4. W razie prowadzenia wierceń na terenie, na którym można napotkać bituminy w stanie płynnym lub gazowym, hamulce powinny być zabezpieczone przed iskrzeniem.

§ 63. 1. Pompa płuczkowa powinna być zaopatrzona w sprawnie działający zawór bezpieczeństwa i manometr, a ponadto kompensator, jeżeli ze względu na konstrukcję urządzenia nie jest to zbędne.

2. W polu widzenia wiertacza powinien znajdować się manometr na tłocznym rurociągu płuczkowym.

3. Zasuwa na rurociągu tłocznym powinna mieć takie urządzenia, aby załoga zawsze orientowała się, czy zasufa jest otwarta, czy zamknięta.

§ 64. 1. Otwór, na którym roboty wiertnicze zostały czasowo lub trwale wstrzymane, powinien być zabezpieczony.

2. Otwory wielkośrednicowe powinny być zabezpieczone przed możliwością wpadnięcia do nich ludzi.

§ 65. 1. W razie przeciągania wieży wiertniczej osoba dozoru ruchu powinna uprzednio sprawdzić, czy trasa przeciągania wieży jest wyrównana i wolna od napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych oraz innych przedmiotów, utrudniających sprawność i bezpieczeństwo przeciągania wieży, jak również usunąć z trasy osoby nie związane z tą pracą.

2. Przed rozpoczęciem przeciągania wieży wiertniczej powinien być w niej zainstalowany

pion z zaznaczeniem dopuszczalnych kątów pochylenia wieży. Zachowanie się pionu powinno być stale obserwowane w czasie podnoszenia lub opuszczania wieży na suwnice lub rolki oraz w czasie jej przeciągania.

3. Przeciąganie wieży wiertniczej po pochyłości ponad 10° może być każdorazowo dokonywane tylko na podstawie szczegółowej instrukcji zatwierdzonej przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

Rozdział 9.

Zabezpieczenie przed nagłym wybuchem płynów lub gazów z otworu wiertniczego oraz przed pożarem.

§ 66. Plan ruchu powinien określać, czy przy wierceniu zachodzi możliwość występowania ropy naftowej, gazu lub wód artezyjskich i na jakiej głębokości.

§ 67. 1. W razie prowadzenia wierceń systemem obrotowym, przy których istnieje możliwość napotkania bituminów w stanie płynnym lub gazowym, otwory wiertnicze powinny być zaopatrzone w dobrze działające głowice przeciwwybuchowe.

2. W razie prowadzenia wierceń, przy których można spodziewać się występowania pod ciśnieniem gazów i cieczy innych niż określone w ust. 1, należy zabezpieczyć się przed ich nieopanowanym wypływem lub wybuchem.

3. Przy wierceniach udarowych, z chwilą pojawienia się śladów gazów lub ropy naftowej w otworze wiertniczym, należy zarządzić środki konieczne dla uniemożliwienia powstawania iskier na terenie wiertni.

§ 68. 1. Głowica przeciwwybuchowa i więźba rurowa powinny posiadać wytrzymałość na ciśnienie o 50% wyższe od spodziewanego maksymalnego ciśnienia płynu i o 100% wyższe od spodziewanego maksymalnego ciśnienia gazu.

2. Głowica powinna posiadać urządzenie umożliwiające w razie wybuchu zatłoczenie otworu płuczką.

§ 69. Wszystkie części składowe urządzenia do ujęcia gazu z wylotu rur, które mogą pozostawać pod ciśnieniem, jeżeli nie posiadają atestu fabrycznego, powinny być wypróbowane wodą na ciśnienie o 100% wyższe od przewidywanego ciśnienia głowicowego.

§ 70. 1. Urządzenia zamykające głowice i zasuwę przeciwwybuchowe powinny być dostępne w sposób łatwy i bezpieczny, a załoga powinna być zaznajomiona ze sposobem obsługi tych urządzeń.

2. Na ręcznym urządzeniu, o którym mowa w ust. 1, powinny być oznaczone kierunek obrotu drążka sterowniczego i ilość obrotów dla całkowitego zamknięcia; manewrowanie drążkami powinno się odbywać z bezpiecznej odległości od wylotu otworu.

§ 71. 1. Szczelność głowicy przeciwwybuchowej powinna być kontrolowana co najmniej raz na 10 dni, a wyniki kontroli notowane w książce kontroli urządzeń.

2. Sprawność działania głowicy przeciwwybuchowej powinna być codziennie skontrolowana przez jej zamknięcie i otwarcie.

§ 72. 1. W otworach o spodziewanym wysokim ciśnieniu przestrzeń pomiędzy wszystkimi kolumnami rur powinna być szczelnie wypełniona cementem oraz połączona przy pomocy hermetycznej więźby rurowej, wypróbowanej na dane ciśnienie.

2. Urządzenia zabezpieczające wylot otworu przed wybuchem powinny posiadać sprawnie działające manometry.

§ 73. W razie nieopanowanego wypływu gazu, ropy naftowej lub wody kierownik wiercenia obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić o wydanych zarządzeniach okręgowy urząd górniczy oraz zawiadomić o wydarzeniu najbliższy punkt alarmowo-dyspozycyjny komendy straży pożarnej, właściwy organ Milicji Obywatelskiej oraz najbliższą stację pogotowia ratunkowego.

§ 74. 1. W razie prowadzenia wierceń, przy których istnieje możliwość napotkania bituminów w stanie płynnym lub gazowym albo innych palnych gazów, zalicza się w szczególności do miejsc i pomieszczeń:

1) I kategorii niebezpieczeństwa wybuchu — wieżę wiertniczą wraz z połączonymi z nią bezpośrednio zabudowaniami oraz szybiki wraz z dojściami,

2) II kategorii niebezpieczeństwa wybuchu — pas o szerokości 20 m od urządzeń i pomieszczeń zaliczonych do I kategorii niebezpieczeństwa wybuchu.

2. W miejscach, o których mowa w ust. 1, wolno wykonywać w razie potrzeby roboty spawalnicze lub używać maszyn i urządzeń niegazoszczelnych pod warunkiem, że jakość płuczki wypełniającej otwór wiertniczy aż do wierzchu zabezpiecza w okresie wykonywania tych robót przed możliwością powstania niebezpieczeństwa wybuchu. Spełnienie tego warunku powinno być stwierdzone pisemnie przez kierownika danego wiercenia.

§ 75. 1. Do ogrzewania wież wiertniczych i bezpośrednio z nimi złączonych zabudowań mogą być stosowane tylko takie urządzenia, których elementy nie rozgrzewają się ponad 200°C .

2. Okręgowy urząd górniczy może zezwolić na odstępstwo od przepisu ust. 1.

Rozdział 10.

Rurowanie i cementowanie rur okładzinowych oraz roboty ratunkowe.

§ 76. 1. Rurowanie otworu wiertniczego powinno odbywać się pod osobistym dozorem kierownika ruchu zakładu górniczego lub wyznaczonej przez niego osoby dozoru ruchu i po usunięciu z wieży zbędnych pracowników i narzędzi.

2. Przy dokręcaniu i rozkręcaniu rur okładzinowych za pomocą kluczy nie wolno stosować przedłużaczy ramion kluczy.

3. Przy wciskaniu rur do otworu wiertniczego załoga powinna znajdować się w bezpiecznej odległości od otworu.

§ 77. W razie wydzielania się z otworu wielkośrednicowego gazów palnych, rurowanie może być prowadzone tylko w sposób zatwierdzony przez okręgowy urząd górniczy.

§ 78. 1. Cementowanie rur okładzinowych może być wykonane tylko na podstawie projektu zatwierdzonego przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

2. Rury okładzinowe cementowane w otworach powinny być zaopatrzone w przewodniki.

3. Jeżeli w czasie cementowania lub wiązania cementu istnieje niebezpieczeństwo wybuchu gazu, ropy naftowej lub wody z przestrzeni poza rurami, wylot otworu wiertniczego powinien być wyposażony w więźbę rurową, zapewniającą szczelność powierzchni międzyrurowej oraz umożliwiającą płukanie otworu i cementowanie pod ciśnieniem.

4. Po zacementowaniu kolumny rur okładzinowych powinna być przeprowadzona pod ciśnieniem próba szczelności tej kolumny.

§ 79. 1. Pracownicy zatrudnieni przy mieszanii cementu powinni być zaopatrzeni w okulary ochronne.

2. Instalacja cementacyjna wraz z głowicą powinna być wypróbowana na ciśnienie o 50% większe od ciśnienia przewidzianego przy cementowaniu, a agregaty cementacyjne powinny być zaopatrzone w sprawne manometry oraz zawory bezpieczeństwa.

3. W czasie tłoczenia pod wysokim ciśnieniem cementu i przybitki należy usunąć na bezpieczną odległość od agregatu i przewodów tłoczących wszystkich zbędnych przy tych czynnościach pracowników.

§ 80. 1. Po wykonaniu zabiegu cementowania rur dalsze roboty wiertnicze w otworze wolno podjąć dopiero po sprawdzeniu skuteczności zabiegu cementowania.

2. W razie prowadzenia wiercenia, przy którym istnieje możliwość wystąpienia bituminów w stanie płynnym lub gazowym, przewiercenie korka cementowego w kolumnie rur dozwolone jest dopiero po założeniu głowicy przeciwybuchowej. Okręgowy urząd górniczy może zezwolić na odstępstwo od tego przepisu.

§ 81. Przed przystąpieniem do robót ratunkowych związanych z uwolnieniem przychwyconych w otworze rur albo przewodu należy sprawdzić stan wieży lub masztu, olinowania wielokrążków, haka, elewatorów, wyciągu, ciężarowskazu i bezzwłocznie usunąć wszystkie usterki.

§ 82. 1. Napinanie rur lub przewodów podnośnikami hydraulicznymi albo śrubowymi powinno być przeprowadzone pod dozorem kierownika wiercenia; urządzenia te powinny być skutecznie zabezpieczone od rozrzutu w razie urwania się napinanego przedmiotu.

2. Napinanie przewodu lub rur powinno odbywać się z bezpiecznej odległości z zewnątrz wieży lub masztu. Przy pracy podnośnikami dolna część wieży powinna być odsłonięta.

§ 83. Płukanie otworu pod wysokim ciśnieniem płuczką, ropą lub płynami żrącymi w celu uwolnienia przychwyconego przewodu powinno

być wykonywane pod dozorem kierownika wiercenia.

Rozdział 11.

Badania w otworach wiertniczych.

§ 84. 1. Nie wolno wykonywać prac pomiarowych w otworze wiertniczym podczas burzy.

2. Przed rozpoczęciem prac pomiarowych w otworze wiertniczym otwór powinien być odpowiednio przygotowany do tych robót.

§ 85. 1. Podczas wykonywania pomiarów z zakresu profilowania radioaktywnego nie wolno dokonywać napraw sond w chwili, gdy znajdują się one pod napięciem.

2. Zbrojenie aparatów środkami strzałowymi, sprawdzanie obwodu elektrycznego, demontaż aparatów po odstrzeleniu powinno się wykonywać w odrębnym pomieszczeniu, po usunięciu osób nie upoważnionych do tych prac.

§ 86. Przed przystąpieniem do perforacji lub torpedowania rur w celach badawczych należy wyloty rur uzbroić w głowice przeciwybuchowe lub zasuwę wysokociśnieniowe.

Rozdział 12.

Zamykanie horyzontów wodnych, ropnych i gazowych oraz likwidacja otworu wiertniczego.

§ 87. 1. Nawiercone w otworze wiertniczym horyzonty wód podziemnych oraz kurzawek powinny być zamknięte w taki sposób, aby woda ta nie mogła przedostawać się do warstw niższych lub wyższych.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio przy nawiercaniu złóż kopalin płynnych lub gazowych.

3. Bez zezwolenia okręgowego urzędu górniczego nie wolno usuwać rur zamykających wody lub kopaliny płynne i gazowe.

4. Dalsze roboty wiertnicze w otworze wolno prowadzić tylko po sprawdzeniu przez kierownika wiercenia i osobę sprawującą geologiczny nadzór nad wierceniami skuteczności zamknięcia wody (ropy lub gazu).

§ 88. 1. Po zakończeniu wiercenia każdy otwór wiertniczy jeżeli nie jest przeznaczony do eksploatacji lub do innych celów, powinien być zabezpieczony, a następnie zlikwidowany.

2. Likwidacja otworu wiertniczego powinna być wykonana w sposób zapewniający szczelną izolację warstw oraz horyzontów wodnych, ropnych i gazowych.

§ 89. W razie stwierdzenia zawodnienia lub zagazowania złóż kopalin albo szkodliwego dla gospodarki naruszenia stosunków wodnych, gazowych i ropnych lub też stwierdzenia możliwości takiego niebezpieczeństwa powinna być przeprowadzona rekonstrukcja otworu wiertniczego.

Rozdział 13.

Wydobywanie ropy naftowej i innych kopalin płynnych.

§ 90. 1. Nie kontrolowane i nie regulowane wydobywanie kopaliny płynnej jest zabronione.

2. Warunki techniczne wydobywania kopaliny płynnej powinny być ustalone na podstawie wyników próbnej eksploatacji, w czasie której powinny być codziennie przeprowadzane odpowiednie pomiary kontrolne.

§ 91. 1. Głowica odwiertu, zawory i ich połączenia powinny posiadać atest fabryczny na dopuszczalne ciśnienie robocze, nie niższe od ciśnienia złożowego.

2. Jeżeli głowica, zawory i ich połączenia nie mają atestu fabrycznego, powinny być poddane próbie wodnej na ciśnienie określone w § 68.

§ 92. 1. Oddzielacze cieczy powinny odpowiadać warunkom wymaganym dla naczyń pracujących pod ciśnieniem.

2. Każdy oddzielnik powinien być wyposażony w manometr z oznaczonym dopuszczalnym ciśnieniem roboczym oraz w dwa niezależnie od siebie działające zawory bezpieczeństwa, każdy o przekroju dwukrotnie większym niż przekrój rury wlotowej; zawory te powinny być nastawione na odpowiednie ciśnienie robocze i zabezpieczone.

§ 93. 1. Zapuszczanie i wyciąganie rur wydobywczych powinno odbywać się w sposób zabezpieczający przed powstaniem wybuchu ropy naftowej lub gazu z odwiertu.

2. Włączanie i wyłączanie cięgieł do pompowania poszczególnych odwiertów powinno odbywać się w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracy obsługi.

§ 94. 1. Kwasowanie złoża przez odwiert, szczelinowanie hydrauliczne złoża lub torpedowanie odwiertu powinny być wykonywane na podstawie projektu, zatwierdzonego w trybie przewidzianym dla zatwierdzania planów ruchu zakładu górniczego.

2. Pracownicy zatrudnieni przy kwasowaniu złoża powinni być zaopatrzeni w odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej, odporne na działanie odczynników, oraz w środki przeciw oparzeniu tymi odczynnikami.

§ 95. 1. Fakt odpalenia torpedy powinien być stwierdzony protokolarnie przez osobę kierownictwa ruchu lub wyznaczoną do tych robót osobę wyższego dozoru ruchu.

2. W razie trudności w wyciągnięciu torpedy z odwiertu lub w razie pozostania nie odpalonej torpedy w odwiercie dalsze prace w otworze mogą być wykonywane tylko na podstawie projektu robót zatwierdzonego przez okręgowy urząd górniczy.

§ 96. Wygrzewanie elektryczne lub chemiczne odwiertu może być wykonywane tylko w sposób określony w instrukcji zatwierdzonej przez kierownika ruchu zakładu górniczego i pod bezpośrednim dozorem wyznaczonej przez niego osoby dozoru ruchu.

Rozdział 14.

Wydobywanie gazu.

§ 97. 1. Ujęcie gazu wydobywanego z odwiertu powinno być szczelne, a w szczególności odwiert eksploatacyjny powinien być zaopatrzony w odpowiednio wytrzymałą głowicę, zawory zamykające, manometry oraz aparaturę pomiarową.

2. Szczelność ujęcia gazu na głowicy odwiertu oraz na odgałęzieniach i oddzielniku powinna być kontrolowana co najmniej raz w miesiącu, a wy-

niki kontroli powinny być wpisywane do książki kontroli.

§ 98. 1. Głowica odwiertu, zawory i ich połączenia powinny odpowiadać warunkom określonym w § 91.

2. Na głowicy odwiertu o ciśnieniu głowicowym powyżej 16 atn powinny być na odgałęzieniach roboczych zamontowane szeregowo po dwie zasuwki odcinające.

§ 99. 1. Przy każdym odwiercie eksploatacyjnym gazu ziemnego powinien być zamontowany oddzielnik płynu i ciał stałych zaopatrzony w zawór spustowy i co najmniej w jeden zawór bezpieczeństwa nastawiony na maksymalne ciśnienie robocze oddzielnika.

2. Jeżeli dopuszczalne ciśnienie robocze oddzielnika jest wyższe od maksymalnego ciśnienia głowicowego odwiertu, umieszczenie na nim zaworu bezpieczeństwa nie jest wymagane.

§ 100. 1. Wypuszczanie gazu z odwiertu w powietrze dozwolone jest tylko dla ważnych potrzeb ruchowych za każdorazową zgodą kierownika ruchu zakładu górniczego.

2. W czasie wypuszczania w powietrze gazu ziemnego z odwiertu należy przedsięwziąć konieczne środki dla zabezpieczenia sąsiedniego terenu przed powstaniem wybuchu lub pożaru, jak również przed możliwością zatrucia.

3. Jeżeli odwiert położony jest w pobliżu lasu, o zamierzonym wypuszczaniu w powietrze gazu ziemnego z odwiertu powinien być zawiadomiony najbliższy organ administracji lasów państwowych.

§ 101. 1. Gaz ziemny, zawierający siarkowodor w ilości większej niż 20 mg/m³ lub więcej niż 400 mg/m³ siarki w postaci innych związków, powinien być przed odgazolinowaniem i oddaniem go do gazociągu odsiarczony co najmniej do wyższych wartości.

2. Gaz ziemny opuszczający urządzenie do odsiarczania powinien być stale kontrolowany na zawartość związków siarki.

3. Pomieszczenia zamknięte, w których zamontowane są gazociągi lub aparatura, przez które przechodzi gaz o większej zawartości związków siarki niż określona w ust. 1, powinny być silnie przewietrzane, a szczelność połączeń powinna być stale kontrolowana.

§ 102. 1. Nie wolno oddawać do gazociągu dla celów ogrzewania pomieszczeń, laboratoriów albo dla innych celów w przestrzeniach zamkniętych gazu ziemnego, zawierającego więcej związków siarki, niż określono w § 101 ust. 1.

2. Gaz ziemny, dostarczany bezpośrednio przez zakład górniczy do ogrzewania pomieszczeń lub dla innych celów w przestrzeniach zamkniętych, powinien być nawaniany w sposób gwarantujący wyczuwalność gazu.

3. Okręgowy urząd górniczy może nakazać nawanianie całej ilości gazu ziemnego, zużywanego w obrębie zakładu górniczego, bez względu na to, do jakiego celu zostanie on zużyty.

Rozdział 15.

Przepisy szczególne bezpieczeństwa pożarowego w związku z eksploatacją ropy naftowej lub gazu ziemnego.

§ 103. 1. Odległość silników spalinowych i elektrycznych niegazoszczelnych, służących do napędu wyciągów na wolnej przestrzeni, powinna wynosić co najmniej 3 m od osi odwiertów wydobywających ropę naftową lub inną kopalinę płynną zawierającą gaz palny.

2. Odległość kotłowni, kuźni lub spawalni, budynków administracyjnych i mieszkalnych oraz magazynów stałych od osi odwiertów, wydobywających ropę naftową lub gaz ziemny, powinna wynosić co najmniej 60 m.

3. Budynki tłoczni ropy naftowej lub gazu ziemnego, jak również stacji redukcyjno-pomiarowej powinny być oddalone co najmniej o 30 m od pomieszczeń z otwartym ogniem oraz od dróg publicznych.

4. Odległość zewnętrznych ścian budynków gazoliniarni, w których mogą występować mieszanki wybuchowe, powinna wynosić co najmniej 60 m od wież wiertniczych, dróg publicznych, kotłowni, kuźni, warsztatów i laboratoriów lub innych pomieszczeń z otwartym ogniem.

5. Okręgowy urząd górniczy może w uzasadnionych wypadkach zezwolić na zmniejszenie odległości określonych ust. 1—4.

§ 104. 1. Do I kategorii niebezpieczeństwa wybuchu zalicza się w szczególności:

1) miejsca w oszalowanej wieży wiertniczej i połączonych z nią bezpośrednio zabudowaniach,

2) pomieszczenia, w których znajdują się otwarte zbiorniki ropy lub w których ropa przelewana jest otwartym strumieniem,

3) pas o szerokości 5 m dookoła otwartych zbiorników ropy lub miejsca jej przelewania na otwartej przestrzeni,

4) przestrzeń między zbiornikiem ropy, gazu i ich produktów a jego obudową, przy zbiornikach obudowanych,

5) pomieszczenia pomp gazoliny.

2. Do II kategorii niebezpieczeństwa wybuchu zalicza się w szczególności:

1) pomieszczenia tłoczni ropnych i sprężarek gazowych,

2) pas o szerokości 20 m dookoła wyznaczonej strefy I kategorii niebezpieczeństwa wybuchu.

§ 105. Stosowanie gazu do podgrzewania rurociągów gazowych prowadzących od odwiertów jest dopuszczalne pod warunkiem, że ujęcie odwiertu jest gazoszczelne, palnik gazowy instalacji ogrzewniczej znajduje się w odległości co najmniej 10 m od odwiertu, a ciśnienie gazu doprowadzonego do palnika będzie zredukowane poniżej 1 atn.

§ 106. 1. Zabrania się podgrzewania zbiorników na ropę naftową oraz cystern kolejowych otwartym płomieniem.

2. Podgrzewanie zbiorników lub zamrożonych przewodów powinno być wykonywane gorącą wodą, parą wodną lub w inny bezpieczny sposób.

§ 107. Ogrzewanie pomieszczeń na terenie ga-

zoliniarni oraz pomieszczeń tłoczni ropnych i gazowych powinno być wykonane przy pomocy grzejników parowych lub wodnych.

§ 108. Kanały, którymi prowadzi się rurociągi ropne lub gazowe, powinny być dostatecznie przewietrzane oraz stale nakryte nieśliskimi płytami z materiału trudnopalnego i nie powodującego iskrzenia.

§ 109. 1. W tłoczniach gazowych mogą być stosowane silniki spalinowe oraz silniki elektryczne nie posiadające obudowy przeciwwybuchowej, jeżeli ustawione są w osobnych pomieszczeniach oddzielonych szczelną ścianą działową.

2. Silniki spalinowe mogą być, za zgodą okręgowego urzędu górniczego, umieszczone w pomieszczeniu dmuchaw lub sprężarek gazowych tylko w wypadkach, gdy sprężarki są gazoszczelne, a dławiki trzonów tłokowych znajdują się pod ssaniem lub są odpowietrzane przy użyciu rur wyprowadzonych na zewnątrz pomieszczenia ponad dach budynku i tłoczni.

§ 110. Umieszczanie aparatury zabezpieczającej w pomieszczeniu sprężarek gazu ziemnego jest zabronione.

§ 111. Stosowanie napędów pasowych w pomieszczeniach, gdzie znajdują się pompy lub sprężarki gazowe, oraz w pomieszczeniach gazoliniarni, w których znajduje się gazolina lub mogą znajdować się gazy destylacyjne, dozwolone jest tylko pod warunkiem zastosowania niezawodnie działającego uzziemienia i urządzeń przeciwdziałających gromadzeniu się elektryczności statycznej na pasach.

§ 112. 1. W budynkach gazoliniarni, tłoczni ropnych i gazowych oraz w innych pomieszczeniach, w których mogą powstać mieszanki wybuchowe, powinny być stale otwarte górne otwory wentylacyjne o powierzchni wynoszącej co najmniej 1% powierzchni posadzki danego pomieszczenia. Pomieszczenia takie w budynkach gazoliniarni powinny ponadto posiadać otwory wentylacyjne z żaluzjami na poziomie posadzki.

2. W pomieszczeniach określonych w ust. 1 powinny być zainstalowane automatycznie działające wskaźniki gazowe, jeżeli okręgowy urząd górniczy nie zezwoli na stosowanie okresowych pomiarów stężenia gazów.

§ 113. 1. Na terenie gazoliniarni, urządzeń do stabilizacji ropy naftowej oraz na terenie magazynów gazoliny nie wolno:

1) palić tytoniu ani też posiadać przy sobie zapalek, zapalniczek lub innych środków do nienaczenia ognia,

2) używać do oświetlenia lamp, które nie posiadają oprawy przeciwwybuchowej.

2. Przed wejściem na teren tych obiektów powinny być umieszczone tablice ostrzegawcze informujące o zakazie, o którym mowa w ust. 1.

3. Teren gazoliniarni i urządzeń do stabilizacji ropy naftowej powinien być ogrodzony w sposób zabezpieczający przed wejściem osób niepowołanych.

§ 114. 1. Gaz doprowadzony do urządzenia kompresyjnego gazoliniarni nie powinien zawierać średnio więcej niż 20% powietrza.

2. Gaz przedostający się przez dławik trzonu tłokowego powinien być ujęty i odprowadzony.

§ 115. Jeżeli do regeneracji węgla w adsorbentach stosowane jest powietrze lub gaz o większej niż 20% zawartości powietrza, temperatura węgla aktywnego nie powinna przekraczać 130°C.

§ 116. Adsorber w gazoliniarni węglowej powinien być zaopatrzony w szczególności w zawór bezpieczeństwa, manometr i w co najmniej trzy termometry zainstalowane na różnych poziomach.

§ 117. 1. Kolumna absorbcyjna gazoliniarni olejowej, reabsorber oraz kolumna destylacyjna powinny być zaopatrzone w termometr, zawór bezpieczeństwa oraz w płynowskaz.

2. Zbiorniki oleju absorbcyjnego powinny być zaopatrzone w manometr, zawór bezpieczeństwa oraz płynowskaz.

§ 118. Szczegółowe warunki techniczne, jakim dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego powinny pod względem przeciwpożarowym odpowiadać budynki i urządzenia gazoliniarni, urządzenia do stabilizacji ropy naftowej,

magazyny gazołiny oraz budynki i urządzenia tłoczni ropnych i gazowych, rurociągi gazowe, stacje redukcyjne i pomiarowe, jak również zasady przeprowadzania prób szczelności i wytrzymałości rurociągów gazowych na terenie zakładu górniczego określają odrębne przepisy.

Rozdział 16.

Zbiorniki ropy naftowej i jej produktów.

§ 119. 1. Ropę naftową i jej produkty dzieli się na trzy klasy niebezpieczeństwa:

1) I klasa niebezpieczeństwa — oleje o temperaturze zapłonu poniżej 21°C,

2) II klasa niebezpieczeństwa — oleje o temperaturze zapłonu od 21°C do 50°C,

3) III klasa niebezpieczeństwa — oleje o temperaturze zapłonu powyżej 50°C.

2. Niestabilizowaną ropę naftową zalicza się do I klasy niebezpieczeństwa.

§ 120. 1. Dla zbiorników, w których magazynowana jest ropa naftowa lub jej produkty, ustala się następujące strefy ochronne (pasy ochronne):

Klasa niebezpieczeństwa	Rodzaj zbiorników	Maksymalna pojemność w m ³	Szerokość strefy ochronnej w m
I klasa	stalowe podziemne lub kryte jednometrową warstwą ziemi	2,5	bez strefy ochronnej
	stalowe nadziemne i podziemne	5 50 500 powyżej 500	10 20 30 40
II klasa	stalowe nadziemne i podziemne oraz drewniane kryte	20 30	bez strefy ochronnej 10
	wszelkie zbiorniki nadziemne i podziemne oraz doły ropne	50 500 powyżej 500	15 20 30
III klasa	wszelkie zbiorniki	bez względu na pojemność	bez strefy ochronnej

2. Okręgowy urząd górniczy może w uzasadnionych wypadkach zezwolić na zmniejszenie strefy ochronnej przy zastosowaniu odpowiednich środków ochronnych.

§ 121. 1. W strefie ochronnej dla zbiorników zabrania się palenia tytoniu, niecenienia ognia oraz używania lamp nie posiadających oprawy przeciwwybuchowej.

2. Strefa ochronna powinna być oznaczona tablicami ostrzegawczymi, a wokół zbiorników położonych poza głównym terenem zakładu górniczego lub jego oddziału wydobywczego strefa ochronna powinna być ogrodzona.

§ 122. 1. Zbiorniki lub grupa zbiorników nadziemnych powinny być otoczone wałem ziemnym o wysokości co najmniej 1 m i szerokości korony co najmniej 0,5 m lub murem ochronnym.

2. Pojemność objętego obwałowaniem zlewiska powinna równać się przy jednym zbiorniku całkowitej jego pojemności, a przy grupie zbior-

ników połowie ich pojemności. Przepusty wody w obwałowaniu zbiornika powinny być zamykane zasuwami od strony zewnętrznej obwałowania.

3. Zbiorniki, zarówno podziemne, jak i nadziemne, powinny być skutecznie uziemione.

§ 123. 1. Napełnianie zbiorników ropą naftową dozwolone jest tylko do takiej wysokości, aby nie wypełniona przestrzeń wynosiła co najmniej 30 cm, licząc od dolnej krawędzi dachu zbiornika.

2. Zawory ciśnieniowo-depresyjne w zbiornikach magazynowych powinny być wyregulowane na dopuszczalne ciśnienia i kontrolowane co najmniej dwukrotnie w ciągu miesiąca, a w okresie zimy co tydzień.

3. Zasuw, zawory i kurki na przewodach odpływowych przy zbiornikach powinny być zabezpieczone i osłonięte skrzyniami.

4. Dla obsługi zbiornika powinna być trwale przymocowana do niego drabina, zaopatrzona

w kabłąki ochronne. Umieszczanie drabiny wewnątrz zbiornika jest zabronione.

§ 124. Do pomieszczeń obudowy czoł zbiorników magazynowych gazoliny wolno wchodzić tylko pod warunkiem dokładnego przewietrzenia tego pomieszczenia. Pracownik znajdujący się w pomieszczeniu obudowy czoła zbiornika powinien być obserwowany przez drugiego pracownika znajdującego się na zewnątrz i gotowego do niesienia mu pomocy. Obok wejścia do magazynu gazoliny powinna być umieszczona tablica z odpowiednią instrukcją.

§ 125. Czyszczenie lub remont zbiorników gazu ziemnego, ropy naftowej i ich pochodnych oraz czyszczenie lub remont rurociągów ropy naftowej lub gazu ziemnego powinny być wykonywane zgodnie ze szczegółową instrukcją, zatwierdzoną przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

Rozdział 17.

Przepisy końcowe.

§ 126. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może na wniosek właściwego ministra zezwolić na odstępstwa od określonych przepisów niniejszego rozporządzenia, w razie gdy jest to niezbędne dla przeprowadzenia prac naukowo-badawczych i doświadczalnych lub wprowadzania postępu technicznego w zakładach górniczych.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, powinno szczegółowo określać rodzaj prac i zakłady górnicze, w których prace te mają być przeprowadzone, zakres odstępstw od przepisów rozporządzenia, warunki ich stosowania oraz okres ważności zezwolenia.

§ 127. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

115

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 9 lipca 1965 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych.

(Dziennik Ustaw z dnia 24 lipca 1965 r. Nr 32, poz. 213)

Na podstawie art. 82 pkt 1 i 2 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych, wydobywających kopaliny ze złoża sposobem robót odkrywkowych (odkrywkowe zakłady górnicze).

2. Przepisy rozporządzenia obowiązują pracowników zatrudnionych w odkrywkowych zakładach górniczych lub przy ich budowie oraz mają odpowiednie zastosowanie do innych osób, jeżeli wykonują prace na terenie odkrywkowego zakładu górniczego.

§ 2. 1. Przy wykonywaniu prac w odkrywkowych zakładach górniczych stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisy bezpieczeństwa pożarowego, jeżeli przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej.

2. Do nowo budowanych odkrywkowych zakładów górniczych mają zastosowanie przepisy w sprawie ogólnych warunków higieniczno-sanitarnych w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach przemysłowych.

§ 3. 1. W razie prowadzenia lub utrzymywania w odkrywkowym zakładzie górniczym pomocniczych podziemnych wyrobisk górniczych (podziemne wyrobiska odwadniające), do prac w tych wyrobiskach stosuje się przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa

pożarowego w podziemnych zakładach górniczych, jeżeli przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej.

2. W wypadkach, o których mowa w ust. 1, okręgowy urząd górniczy może zezwolić na odstępstwo od poszczególnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych, jeżeli uzasadnione to jest stopniem zagrożenia mniejszym aniżeli w podziemnych zakładach górniczych.

Rozdział 2.

Bezpieczeństwo ruchu.

§ 4. Teren zakładu górniczego, łącznie z terenami zwałów i hałd, jeśli nie jest ogrodzony, powinien być oznaczony tablicami, na których powinny być podane: nazwa przedsiębiorstwa i zakładu górniczego oraz zakaz wstępu na teren zakładu osobom nie upoważnionym.

§ 5. 1. Miejsca niebezpieczne na terenie zakładu górniczego, jeżeli nie znajdują się pod stałym dozorem, powinny być ogrodzone i zaopatrzone w tablice ostrzegawcze.

2. Górna krawędź zagłębień odkrywkowych powinna znajdować się w odległości co najmniej 5 m od wyznaczonej granicy terenu odkrywkowego.

§ 6. 1. Wyrobiska górnicze, maszyny, urządzenia i miejsca pracy powinny być utrzymywane w stanie zapewniającym bezpieczeństwo dla pracujących.

2. Urządzeń i instalacji ochronnych nie wolno uszkadzać, usuwać, używać niezgodnie z ich

przeznaczeniem ani samowolnie wyłączać lub zmieniać. Urządzenia takie w razie ich uszkodzenia, zniszczenia lub przejściowego unieruchomienia ze względów koniecznych dla ruchu zakładu górniczego powinny być w możliwie najkrótszym czasie doprowadzone do właściwego stanu, a do czasu ich naprawy i uruchomienia powinny być zastosowane odpowiednie zabezpieczenia zastępcze.

3. Zbędne wyrobiska lub otwory wiertnicze powinny być zlikwidowane albo zabezpieczone w sposób zapewniający bezpieczeństwo ludzi i ruchu zakładu.

§ 7. 1. Dojścia do miejsc pracy należy utrzymywać w stanie umożliwiającym swobodne i bezpieczne poruszanie się po nich.

2. Szerokość przejść dla ludzi obok urządzeń transportowych, maszyn lub urządzeń w ruchu powinna wynosić co najmniej 0,75 m.

3. W miejscach, w których może powstać niebezpieczeństwo dla przechodzących, powinny być umieszczone odpowiednie zabezpieczenia, a jeżeli nie jest to możliwe ze względów technicznych — co najmniej sygnały lub tablice ostrzegawcze.

§ 8. 1. Przedsiębiorstwo górnicze zobowiązane jest ustalić dla każdego zakładu górniczego, czy i w jakim stopniu istnieje w danym zakładzie stan zagrożenia wodnego, gazowego, pożarowego, radioaktywnego lub zagrożenia pyłem szkodliwym dla zdrowia, oraz aktualizować te ustalenia w miarę zmiany warunków, jak również podejmować odpowiednie środki dla ochrony pracowników i zakładu przed tymi zagrożeniami.

2. Miejsca zaliczone do niebezpiecznych pod względem zagrożenia wodnego, gazowego, pożarowego, radioaktywnego lub zagrożenia pyłem szkodliwym dla zdrowia powinny być oznaczone na mapach górniczych, a ponadto przy dojsciach do tych miejsc powinny być umieszczone odpowiednie tablice lub napisy ostrzegawcze.

§ 9. 1. Oddanie do ruchu obiektu lub urządzenia technicznego może nastąpić tylko po uprzednim odbiorze technicznym i na podstawie pisemnego zezwolenia kierownika ruchu zakładu górniczego, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. O wydanym zezwoleniu kierownik ruchu zakładu górniczego zawiadamia niezwłocznie okręgowy urząd górniczy.

2. Dźwignice i kolejki wiszące powinny odpowiadać wymaganiom technicznym określonym w przepisach o budowie i eksploatacji tych urządzeń. Urządzenia te mogą być oddane do eksploatacji po technicznym odbiorze oraz uzyskaniu zezwolenia okręgowego urzędu górniczego.

§ 10. Zakład górniczy powinien prowadzić na każdej zmianie dokładną ewidencję pracowników zatrudnionych w ruchu zakładu górniczego.

§ 11. 1. W każdym miejscu pracy, w którym jest zatrudniony zespół złożony z co najmniej dwóch pracowników, powinien być wyznaczony spośród nich przodownik zespołu, a pracownicy wchodzący w skład zespołu powinni stosować się do wydanych przez niego poleceń.

2. Niewykwalifikowany pracownik przyjęty do

pracy w ruchu zakładu górniczego, niezależnie od przeszkolenia go w zakresie określonym w art. 114 Prawa górniczego, powinien mieć przydzielonego na okres jednego miesiąca opiekuna, wyznaczonego spośród doświadczonych pracowników. Obowiązkiem opiekuna jest czuwanie nad wykonywaniem pracy przez tego pracownika i dopilnowanie unikania przez niego niebezpieczeństw związanych z warunkami pracy.

§ 12. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest doręczyć członkowi załogi górniczej za pisemnym pokwitowaniem instrukcję bezpiecznego wykonywania pracy na powierzonym mu stanowisku pracy w ruchu zakładu górniczego.

2. Instrukcje dotyczące bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń mechanicznych lub elektrycznych powinny być ponadto umieszczone na widocznym miejscu w ich pomieszczeniach lub — o ile to jest możliwe — na tych maszynach i urządzeniach.

§ 13. Pracownik obowiązany jest przed rozpoczęciem pracy sprawdzić stan bezpieczeństwa w miejscu pracy, a w szczególności stan urządzeń ochronnych i zabezpieczających oraz stan narzędzi.

§ 14. Każde miejsce pracy powinno być co najmniej raz na zmianę skontrolowane przez osobę dozoru ruchu.

§ 15. 1. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu obowiązane są tak prowadzić i organizować pracę na powierzonych im odcinkach, aby zapewnione było bezpieczeństwo pracy załogi oraz bezpieczeństwo ruchu zakładu górniczego.

2. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu obowiązane są pouczać pracowników o zasadach bezpiecznego wykonywania pracy, szczególnie przy poleceniu wykonania pracy w zmienionych warunkach.

3. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest ustalić na piśmie zakres czynności dla każdej osoby kierownictwa i dozoru ruchu i doręczyć go za pokwitowaniem.

§ 16. 1. Roboty niebezpieczne powinny być prowadzone tylko pod stałym osobistym dozorem wykwalifikowanej w tym zakresie osoby dozoru ruchu; roboty takie mogą być wykonywane tylko przez doświadczonych pracowników.

2. Przed rozpoczęciem wykonywania robót niebezpiecznych osoba dozoru ruchu nadzorująca te roboty powinna sprawdzić uprzednio stan bezpieczeństwa miejsca pracy i urządzeń.

§ 17. Zabrania się:

1) używania do pracy niewłaściwych lub uszkodzonych narzędzi,

2) przechodzenia lub przebywania pod zawieszonym ciężarem,

3) używania torów jako drogi przejścia dla ludzi.

§ 18. W razie stwierdzenia stanu zagrożenia bezpieczeństwa pracowników, osoba dozoru ruchu obowiązana jest:

1) wstrzymać normalny ruch na zagrożonych stanowiskach pracy i wycofać ludzi w bezpieczne miejsce,

2) podjąć niezwłocznie wszelkie niezbędne kro-

ki dla usunięcia zagrożenia oraz zawiadomić przełożonego o stwierdzonym stanie i wydanych w związku z tym poleceniach.

Rozdział 3.

Ochrona przed zagrożeniem wodnym.

§ 19. 1. Pomiary dopływu wód do wyrobisk górniczych powinny być prowadzone regularnie, nie rzadziej niż dwa razy do roku. Jeden z tych pomiarów powinien być wykonany w okresie zwiększonego dopływu wód.

2. Wraz z pomiarami dopływu wód powinna być przeprowadzana analiza chemiczna napływających do wyrobisk wód podziemnych.

§ 20. 1. Urządzenia odwadniające powinny zabezpieczać odprowadzanie wody ze wszystkich czynnych wyrobisk górniczych.

2. System urządzeń odwadniających powinien zapewniać:

- 1) osuszenie złoża kopaliny,
- 2) zabezpieczenie skarp odkrywki przed obsuwaniem się,
- 3) zabezpieczenie przed wdarciami się wód do podziemnych lub powierzchniowych wyrobisk i ich zatopieniem.

§ 21. 1. Wielkość istniejących i spodziewanych dopływów wody do wyrobisk górniczych oraz istnienie zbiorników wodnych, zawodniomych warstw geologicznych i uskoków wodonośnych powinny być określone w planie ruchu.

2. Zbiorniki wodne, uskoki wodonośne i inne połączenia ze zbiornikami wodnymi oraz otwory wiertnicze powinny być oznaczone na mapach górniczych.

3. W razie istnienia w pobliżu zakładu górniczego rzek, stawów lub innych zbiorników wodnych i możliwości przedarcia się tych wód na teren zakładu górniczego, wyrobiska górnicze powinny być chronione przed nagłym wdarciami się tych wód przez pozostawienie odpowiednich filarów ochronnych lub w inny dostateczny sposób.

§ 22. W razie prowadzenia podziemnych wyrobisk odwadniających w pobliżu zbiorników wodnych, otworów wiertniczych lub w warstwach geologicznych, w których istnieje możliwość wdarcia się wody z obfitującego w wodę górotworu:

1) roboty powinny być prowadzone pod szczególną kontrolą górniczej służby mierniczo-geologicznej,

2) powinny być stosowane przedwierty o głębokości co najmniej 4 m, a kierunek otworów (przedwiertów), ich liczba i głębokość powinny być codziennie wpisywane do dziennika wiertniczego,

3) powinna być utrzymywana stale wolna i dostatecznie oświetlona droga uciezkowa dla pracowników,

4) pracownicy zatrudnieni w innych wyrobiskach podziemnych powinni być poinformowani o stanie zagrożenia wodnego oraz pouczeni o drogach uciezkowych.

§ 23. W odkrywkowych zakładach górniczych węgla brunatnego:

1) długość pojedynczych podziemnych wyrobisk (chodników) odwadniających nie powinna przekraczać 500 m,

2) odległość otworów wiertniczych od głównych chodników odwadniających nie powinna być mniejsza niż 10 m.

§ 24. Do podziemnych wyrobisk odwadniających w odkrywkowych zakładach górniczych nie mają zastosowania przepisy o odwadnianiu podziemnych zakładów górniczych.

Rozdział 4.

Ochrona przed szkodliwymi dla zdrowia gazami i pyłem.

§ 25. 1. W strefach zagrożonych występowaniem gazów szkodliwych dla zdrowia powinny być przeprowadzane systematyczne pomiary stężeń tych gazów w powietrzu w sposób i w terminach określonych w planie ruchu.

2. Wyniki pomiarów powinny być wpisywane na tablicach gazowych znajdujących się w miejscach pomiarów i do książki stężeń gazów szkodliwych dla zdrowia oraz podawane do wiadomości kierownictwa ruchu zakładu górniczego.

§ 26. W miejscach, w których stężenie gazów szkodliwych dla zdrowia przekracza dopuszczalne normy, wolno wykonywać tylko prace doraźne, a pracownicy powinni być zaopatrzeni w sprzęt ochrony osobistej dróg oddechowych (maski przeciwgazowe, aparaty tlenowe) i stosować go przy wykonywaniu pracy.

§ 27. 1. W zakładach górniczych, w których występuje zagrożenie siarkowodorem, rozróżnia się dwie kategorie zagrożenia:

1) I kategoria zagrożenia siarkowodorem — miejsca, w których stężenie siarkowodoru w powietrzu zwykle nie przekracza dopuszczalnego stężenia 0,01 mg/l, ale czasem może nastąpić przekroczenie tej granicy,

2) II kategoria zagrożenia siarkowodorem — miejsca, w których stężenie siarkowodoru w powietrzu zwykle przekracza 0,01 mg/l.

2. W miejscach zaliczonych do zagrożonych występowaniem siarkowodoru, w których przebywają lub mogą przebywać ludzie, powinny być wykonywane pomiary stężeń siarkowodoru w powietrzu co najmniej raz na każdej zmianie.

§ 28. 1. W miejscach II kategorii zagrożenia siarkowodorem:

1) nie wolno przebywać bez założonego tlenowego aparatu oddechowego lub maski z odpowiednim pochłaniaczem,

2) prace mogą być wykonywane tylko przez doświadczonych pracowników zabezpieczonych tlenowymi aparatami oddechowymi i pod stałym nadzorem innej osoby, a czas przebywania pracownika w takich miejscach nie może przekraczać 2 godzin w ciągu jednej zmiany.

2. Osoba przebywająca w miejscu I kategorii zagrożenia siarkowodorem powinna mieć przy sobie maskę i być pouczona, kiedy ma jej używać.

§ 29. 1. Szybiki, studzienki oraz otwory badawcze i odwadniające na terenie zagrożenia siarkowodorem lub metanem powinny być w sposób pewny i szczelnie przykryte.

2. Przed podjęciem pracy w szybkach lub studzienkach, o których mowa w ust. 1, powinny być one skutecznie przewietrzone.

3. W czasie wykonywania pracy w szybiku lub studzience pracownik powinien być dodatkowo zabezpieczony liną przez drugiego pracownika.

§ 30. W zakładach górniczych, w których istnieje niebezpieczeństwo zatrucia gazem lub uduszenia z powodu niewystarczającej ilości tlenu w powietrzu, powinna być zorganizowana drużyna ratownictwa górniczego oraz kopalniana stacja ratownictwa górniczego na zasadach określonych przez Centralną Stację Ratownictwa Górniczego.

§ 31. 1. W powietrzu otaczającym stanowiska pracy zawartość pyłu lotnego, w zależności od zawartości w nim wolnej krzemionki (SiO_2), nie powinna przekraczać następujących granic:

1) poniżej 5% krzemionki — 1800 cz./ml lub 10 mg/m³,

2) od 5% do 50% krzemionki — 700 cz./ml lub 10 mg/m³,

3) powyżej 50% krzemionki — 180 cz./ml lub 2 mg/m³.

2. Ilość pyłu w powietrzu w miejscach pracy powinna być okresowo badana w sposób i w terminach określonych w planie ruchu.

§ 32. 1. W miejscach, w których wytwarzają się duże ilości pyłu szkodliwego dla zdrowia, powinny być zastosowane urządzenia i środki przeciwdziałające zapyleniu powietrza, tak aby stężenie pyłu w powietrzu nie przekraczało dopuszczalnych norm.

2. Pracownicy zatrudnieni w miejscach, w których stężenie pyłu przekracza dopuszczalne normy, powinni być zaopatrzeni w maski przeciwpyłowe i obowiązani są je stosować.

Rozdział 5.

Bezpieczeństwo pożarowe.

§ 33. Pracownicy zatrudnieni w zakładzie górniczym powinni być pouczeni o zagrożeniu pożarowym występującym w danym zakładzie, jak również o rozmieszczeniu sprzętu pożarniczego, sposobach i zasadach jego użycia oraz obowiązkach w razie powstania pożaru.

§ 34. W miejscach, w których istnieje zwiększone niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu, nie wolno rozniecać ognia, używać otwartego światła lub palić tytoniu; zakaz ten powinien być wyraźnie uwidoczniiony na tablicach ostrzegawczych umieszczonych przy dojściu do tych miejsc.

§ 35. Wszelkie roboty polegające na spawaniu, lutowaniu, cięciu metali bądź roboty wymagające stosowania ognia otwartego lub wyższych temperatur w pomieszczeniach o zagrożeniu wybuchowym (gazy palne i pył węglowy) mogą być wykonywane tylko w wypadkach, gdy w miejscu zamierzonej pracy nie ma niebezpiecznego stężenia gazów palnych lub pyłu węglowego i tylko za każdorazowym pisemnym zezwoleniem kierownika ruchu zakładu górniczego, określającym warunki bezpiecznego wykonywania tej pracy.

§ 36. W odkrywkowych zakładach górniczych węgla brunatnego:

1) powinny być założone, w szczególnie zagrożonych pożarem strefach odkrywek, rurociągi wodne z armaturą przeciwpożarową,

2) powinny być w okresach suszy rozmieszczone posterunki obserwacyjne w strefach szczególnie zagrożonych pożarem.

Rozdział 6.

Środki strzałowe.

§ 37. W zakładzie górniczym, w którym stosowane są stale środki strzałowe, każdy pracownik zatrudniony w ruchu zakładu górniczego lub przebywający w strefie rozrzutu powinien być:

1) zaznajomiony z wyglądem środków strzałowych oraz pouczony o niebezpieczeństwie grożącym przy niewłaściwym obchodzeniu się z nimi,

2) zaznajomiony z rodzajem oraz znaczeniem znaków i sygnałów ostrzegawczych, stosowanych w zakładzie górniczym w związku z wykonywaniem robót strzałowych,

3) pouczony o sposobie zachowania się w czasie, gdy w zakładzie górniczym prowadzone są roboty strzałowe, a w szczególności o miejscu bezpiecznego ukrycia się.

§ 38. 1. Pracownikowi, który nie jest do tego upoważniony, nie wolno posiadać, przynosić lub używać środków strzałowych.

2. Pracownik, który znajdzie porzucone środki strzałowe albo zauważy pozostawienie ich bez dozoru, obowiązany jest niezwłocznie ostrzec innych pracowników i zgłosić o tym najbliższej osobie dozoru ruchu.

§ 39. Nabywanie, przechowywanie i używanie środków strzałowych w zakładach górniczych normują odrębne przepisy.

Rozdział 7.

Pierwsza pomoc w wypadkach i przepisy higieniczno-sanitarne.

§ 40. 1. W zakładzie górniczym powinien być zorganizowany co najmniej punkt udzielania pierwszej pomocy, wyposażony w niezbędne materiały opatrunkowe i leki.

2. W każdym oddziale zakładu górniczego powinna znajdować się apteczka wyposażona w niezbędne materiały opatrunkowe i leki.

3. Pracownicy powinni być poinformowani, gdzie znajduje się apteczka i kto udziela pierwszej pomocy.

§ 41. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz przodowi, strzałowi i inni pracownicy kwalifikowani powinni być przeszkoleni w udzielaniu pierwszej pomocy.

§ 42. 1. Przedsiębiorstwo górnicze zobowiązane jest zapewnić pracownikom zatrudnionym w odkrywkowych zakładach górniczych zaopatrzenie w wodę zdatną do picia oraz urządzeń i utrzymywać w należyтым stanie odpowiednie urządzenia higieniczno-sanitarne.

2. Dla pracowników zatrudnionych na otwartej przestrzeni powinny być urządzone schrony dla ochrony przed deszczem oraz dla ogrzania się w porze zimowej.

Rozdział 8.

Przepisy ogólne dotyczące robót przygotowawczych i eksploatacyjnych.

§ 43. 1. Ściana wyrobiska, ocios wykopu, skarpa lub nasyp powinny mieć zachowany kąt nachylenia zapewniający bezpieczne warunki pracy.

2. Wysokość ociosów przodków i ścian eksploatacyjnych oraz szerokość poziomów roboczych powinny zapewniać bezpieczne warunki pracy dla ludzi i maszyn.

§ 44. Przed każdą zmianą roboczą osoba dozoru ruchu lub wyznaczony przez nią przodowy obowiązany jest dokonać przeglądu miejsc pracy, a w razie stwierdzenia zagrożeń — dopilnować ich usunięcia.

§ 45. Przed wykonywaniem prac niebezpiecznych (obrywka, zrzucanie bloków, ładowanie otworów strzałowych, wiercenie na wysokiej ścianie) należy ostrzec pozostałych członków załogi i sprawdzić, czy ktoś nie znajduje się w zasięgu niebezpieczeństwa.

§ 46. 1. Zabrania się:

- 1) wykonywania pracy pod zwisami,
- 2) podkopywania, podwrebiana lub podcinania skał, z wyjątkiem skał twardych dla uzyskania bloków skalnych.

2. W razie powstania zwisu nie wolno w przodku wykonywać innych robót, jak tylko prace zmierzające do usunięcia zwisu.

§ 47. W miejscach pracy o wysokości ociosu powyżej 3 m nie wolno przebywać bez hełmu ochronnego.

§ 48. Pracownik wykonujący prace na krawędzi ociosu lub na ociosie na wysokości ponad 3 m powinien być zabezpieczony liną.

§ 49. Niebezpieczny odcinek ściany, na którym roboty zostały chwilowo wstrzymane, powinien być zabezpieczony tablicami, z dobrze widocznym napisem: „Niebezpieczeństwo — nie wolno przechodzić”, umieszczonymi na spągu wyrobiska oraz nad ścianą.

Rozdział 9.

Urabianie, ładowanie i zwałowanie mechaniczne.

§ 50. 1. Każde uruchomienie maszyny do urabiania, ładowania lub zwałowania powinno być sygnalizowane przez obsługę maszyny pracownikom odpowiednim sygnałem dźwiękowym.

2. Sygnały powinny być ustalone przez kierownictwo ruchu zakładu górniczego oraz znane załodze i wypisane w sposób dobrze widoczny na tablicy umieszczonej na konstrukcji maszyny.

3. Każdy niezrozumiały sygnał powinien być uważany przez operatora maszyny za sygnał „stój”.

§ 51. 1. Zabrania się:

- 1) rozpoczynania pracy maszyną bez uprzedniego sprawdzenia, czy w zasięgu jej działania nie znajduje się człowiek,
- 2) przebywania w zasięgu działania maszyny w czasie jej pracy.

2. Na konstrukcji maszyny powinna znajdować się tablica ostrzegawcza z umieszczonym na

niej zakazem przebywania jakichkolwiek osób w zasięgu działania maszyny w czasie jej pracy.

§ 52. Maszyny powinny być zabezpieczone przed samoczynnym przesuwaniem się.

§ 53. Dla każdej maszyny urabiająco-ładującej powinna być określona przez kierownictwo ruchu zakładu górniczego szerokość pasa bezpieczeństwa od górnej krawędzi niższego poziomu. Granicy tego pasa nie wolno przekraczać.

§ 54. 1. Odległość kabiny maszyny urabiająco-ładującej od czoła przodku powinna zapewniać bezpieczne warunki pracy obsługi.

2. Wzajemna odległość maszyn urabiająco-ładujących w czasie ich pracy powinna być większa od sumy promieni maksymalnego działania tych maszyn.

§ 55. Zabrania się pracy maszyną urabiająco-ładującą w wypadku, gdy na sąsiednim wyższym poziomie, w odległości mniejszej niż dwukrotny promień działania tej maszyny, znajdują się bloki skalne, urządzenia lub budowle, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa pracy.

§ 56. 1. Naprawa wysięgnika lub naczynia ładującego powinna odbywać się po należytym zabezpieczeniu tych urządzeń przed zmianą ich położenia.

2. Po ukończonej zmianie lub opuszczając maszynę operator obowiązany jest wyłączyć wszystkie napędy, wyłączyć dopływ energii, zahamować maszynę, zabezpieczyć części ruchome oraz zamknąć na klucz kabinę sterowniczą.

§ 57. 1. W czasie pracy w pobliżu napowietrznych linii elektroenergetycznych niskiego napięcia żadna część maszyny lub urządzenia nie powinna znajdować się bliżej niż 2 m od tych linii.

2. Prowadzenie robót maszynami w odległości mniejszej niż 10 m od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia może odbywać się tylko w sposób zgodny ze szczegółową instrukcją, zatwierdzoną przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

3. Przejazd maszyn urabiająco-ładujących pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi wysokiego napięcia powinien odbywać się przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności, pod bezpośrednim stałym nadzorem osoby dozoru ruchu.

Rozdział 10.

Urabianie hydromonitorami.

§ 58. Wysokość przodka dla pracy hydromonitorem nie powinna przekraczać 20 m, a jego szerokość 30 m.

§ 59. 1. Przed każdym hydromonitorem, w odległości do 50 m od niego, powinna być wmontowana do rurociągu zasuwa zamykająca.

2. Szczelność połączeń hydromonitora, po jego montażu, powinna być zbadana pod ciśnieniem o 30% wyższym od ciśnienia roboczego.

§ 60. 1. Zabrania się:

- 1) urabiania hydromonitorem, gdy w zasięgu jego działania znajduje się człowiek,

2) pozostawiania czynnego hydromonitora bez obsługi,

3) urabiania hydromonitorem, jeżeli w odległości mniejszej niż dwukrotny zasięg jego działania znajdują się napowietrzne przewody elektroenergetyczne.

2. W razie wstrzymania pracy hydromonitora, jego wylot powinien być skierowany w bezpieczne miejsce.

Rozdział 11.

Urabianie ręczne oraz obrabianie ręczne bloków skalnych.

§ 61. Szerokość przodka przy urabianiu ręcznym nie powinna być mniejsza niż 4 m.

§ 62. W czasie wykonywania prac na ociosie nie wolno wykonywać pracy w przodku usytuowanym poniżej.

§ 63. 1. Obrywkę ściany przodka powinno się wykonywać od górnej części ściany w dół.

2. W czasie odwilży oraz po ulewnych deszczach powinna być przeprowadzona dodatkowa kontrola i obrywka ścian.

§ 64. 1. Stanowiska pracy kamieniarzy zatrudnionych przy ręcznej obróbce bloków skalnych powinny być oddalone od siebie co najmniej o 3 m lub odgródzone od siebie przegrodami ochronnymi.

2. Przy obłupywaniu lub płytowaniu bloków ciężkimi młotami odstęp między kamieniarzami powinien wynosić co najmniej 5 m.

3. Obróbka jednej sztuki kamienia równocześnie przez więcej niż jednego kamieniarza może być dozwolona tylko wówczas, gdy ustawienie pracowników wyklucza niebezpieczeństwo wzajemnego rażenia się odpryskami.

§ 65. Pracownicy narażeni w czasie pracy na odpryski odłamków skalnych powinni być zaopatrzeni w okulary ochronne. Wykonywanie takich prac bez okularów ochronnych jest zabronione.

Rozdział 12.

Przepisy ogólne dotyczące transportu.

§ 66. Urządzenie transportowe powinno być zabezpieczone przed przypadkowym jego uruchomieniem.

§ 67. O uruchomieniu środka transportu obsługa powinna uprzednio ostrzec odpowiednim sygnałem.

§ 68. 1. Wozy pozostawione na drogach przewozowych powinny być odpowiednio osygnalizowane i zabezpieczone przed samoczynnym stoczeniem się.

2. Na drogach (torach) pochyłych nie wolno wozów puszczać swobodnie, z wyjątkiem czynności przetoku.

§ 69. 1. Wozy razem przewożone powinny być ze sobą sprzęgnięte.

2. Sprzęgi wozów powinny umożliwiać bezpieczne sprzęganie i rozsprzęganie wozów.

3. Ręczne sprzęganie i rozsprzęganie wozów jest dozwolone tylko podczas ich postoju.

4. Pchanie wozów siłą mechaniczną może być stosowane tylko na warunkach określonych w re-

gulaminie przewozu, zatwierdzonym przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 70. 1. Załadowanie urobku lub innych materiałów na środki transportu oraz ich wyładunek powinny być wykonywane w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracy osób biorących udział w tych pracach oraz w sposób zabezpieczający przed spadaniem urobku lub materiałów w czasie transportu.

2. Sposób ładowania urobku przy pomocy urządzeń mechanicznych powinny określać instrukcje zatwierdzone przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 71. W razie stosowania przewozu ręcznego po torach:

1) wolno pchać tylko jeden wóz,

2) nie wolno wozu ciągnąć,

3) w czasie pchania wozów odległość pomiędzy wozami nie powinna być mniejsza niż 10 m, z wyjątkiem stacji załadowniczych i nadawczo-odbiorczych.

§ 72. Zabrania się kierowcom samochodów lub ciągników oraz innym osobom przebywania w kabynie pojazdu w czasie przenoszenia nad nią łyżki maszyn ładujących, jeżeli kabina pojazdu nie jest specjalnie zabezpieczona.

§ 73. 1. Naprawy na drogach przewozowych mogą być wykonywane tylko po odpowiednim zabezpieczeniu i osygnalizowaniu miejsca pracy.

2. W czasie naprawy urządzeń transportowych powinny być zastosowane zabezpieczenia przed ich uruchomieniem przed zakończeniem naprawy.

3. Uruchomienie urządzenia przewozowego po naprawie może nastąpić tylko po sprawdzeniu przez obsługę stanu trasy i urządzenia oraz po nadaniu sygnału ostrzegawczego.

Rozdział 13.

Przenośniki, zsuwnie i zsypanie.

§ 74. 1. Do przechodzenia w poprzek trasy przenośnika powinny być urządzone specjalne przejścia.

2. Zabrania się przechodzenia w poprzek trasy przenośnika w miejscach do tego nie przeznaczonych.

§ 75. 1. Szerokość przejść obok przenośnika dla jego obsługi nie powinna być mniejsza niż 0,75 m.

2. W czasie ruchu przenośnika zabrania się przechodzenia przejściami, o których mowa w ust. 1, innym osobom aniżeli pracownicy obsługi i osoby dozoru ruchu.

§ 76. 1. Zabrania się wykonywania naprawy przenośnika w czasie jego ruchu.

2. Zakres i sposób wykonywania niezbędnych prac konserwacyjnych w czasie ruchu przenośnika określają przepisy wydane na podstawie art. 83 ust. 1 Prawa górniczego.

§ 77. 1. Jeżeli przenośnik znajduje się w obudowie lub w budynku, odstęp pomiędzy górną taśmą przenośnika a górną częścią obudowy lub stropem budynku nie powinien być mniejszy niż 0,60 m.

2. Konstrukcja wysypu powinna zabezpieczać obsługę przed spadającym urobkiem.

§ 78. 1. Wloty do zsuwni i zsydni powinny być zabezpieczone przed wpadnięciem do nich ludzi, a wyloty powinny mieć urządzenia zabezpieczające obsługę przed spadającym urobkiem.

2. Ładowanie urobku do wozów przy pomocy zsuwni lub zsydni może odbywać się tylko wówczas, gdy zsuwnia lub zsydnia jest co najmniej częściowo wypełniona urobkiem.

3. Zabrania się przeprowadzania naprawy lub usuwania zatorów w zsuwni lub zsydni podczas transportu urobku.

§ 79. Zabrania się jazdy ludzi na przenośnikach lub zjeżdżania ludzi za pomocą zsuwni lub zsydni.

Rozdział 14.

Przewóz linowy.

§ 80. 1. Urządzenia wyciągowe do przewozu linowego powinny być wyposażone w sprawnie działające samoczynne urządzenia hamujące oraz w urządzenia zabezpieczające przed przejechaniem wozu przez pomosty krańcowe.

2. Miejsca nawijania lin i łańcuchów na bębny wyciągowe lub na wałki kierujące oraz ruchome elementy urządzenia napędowego powinny być w miejscach dostępnych osłonięte.

3. Liny i łańcuchy urządzenia wyciągowego powinny być poddawane codziennie oględzinom w celu sprawdzenia ich stanu.

§ 81. 1. Maszynista urządzenia napędowego przewozu linowego powinien mieć zapewnioną ze swego stanowiska dobrą widoczność trasy przewozu linowego oraz możliwość natychmiastowego zatrzymania urządzenia.

2. Wzdłuż całej drogi przewozu linowego powinny być zainstalowane urządzenia sygnałowe umożliwiające porozumiewanie się z obsługą urządzenia napędowego.

3. Ustalone sygnały porozumiewania się powinny być podane na tablicach umieszczonych na wszystkich stacjach nadawczo-odbiorczych.

§ 82. 1. Na górnych i pośrednich pomostach nadawczych dróg pochyłych powinny być urządzone zapory zabezpieczające przed staczaniem się wozu z pomostu.

2. Dolny pomost nadawczo-odbiorczy drogi pochyłej powinien być w sposób pewny odgrodzony od drogi służącej do przejścia ludzi oraz zabezpieczony przed skutkami zerwania się wozów.

§ 83. 1. Na drogach pochyłych przeznaczonych do transportu linowego wolno przebywać tylko po zatrzymaniu ruchu urządzeń transportowych i po zamknięciu zapór na pomostach.

2. Na dojeściach do pochyłych dróg przewozowych i na pomostach nadawczo-odbiorczych powinny być umieszczone odpowiednie tablice ostrzegawcze i informacyjne.

§ 84. Na drogach transportu linowego o nachyleniu powyżej 4° powinny być stosowane urządzenia zabezpieczające przed rozprzęganiem się wozów oraz ich samoczynnym staczaniem się.

§ 85. Przewóz liną bez końca (zamkniętą) dozwolony jest tylko na drogach o nachyleniu do 15° .

§ 86. Przewóz ludzi urządzeniem linowym może być stosowany wyłącznie za zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego i na warunkach przez ten urząd ustalonych.

Rozdział 15.

Dźwignice i linowe kolejki wiszące.

§ 87. 1. Na początku każdej zmiany powinien być dokonany przegląd oraz stwierdzona przydatność lin oraz mechanizmów dźwignicy.

2. Liny nośne podnoszące i ciągnące powinny być poddawane badaniom okresowym co najmniej raz w roku.

§ 88. Kołowroty liny ciągnącej i podnoszącej powinny być zaopatrzone w niezawodnie działające hamulce bezpieczeństwa.

§ 89. 1. Sterowanie dźwignicami powinno odbywać się centralnie z pomieszczenia kołowrotu lub ze specjalnych stanowisk sterowniczych tak umieszczonych, aby zapewniały dobrą widoczność całej trasy przewożenia materiału oraz miejsc załadunku i wyładunku.

2. Sterowanie centralne powinno być wyposażone w sprawnie działającą sygnalizację porozumiewawczą i alarmową.

§ 90. 1. Prędkość przesuwania wózka nośnego po linie nośnej nie powinna przekraczać 5 m/sek.

2. Podnoszenie ciężaru dźwignicami linowymi z większym odchyleniem od pionu niż 20° jest zabronione.

§ 91. Zabrania się:

1) przebywania ludzi pod trasą podnoszonego ciężaru lub w zasięgu działania dźwignicy podczas jej pracy,

2) eksploataowania dźwignic linowych lub kolejek linowych w czasie zamieci śnieżnej, silnej wichury lub gęstej mgły.

§ 92. Jazda osób obsługi i dozoru ruchu w wózkach przeznaczonych dla kontroli okresowych badań lin nośnych i urządzeń kolejek lub dźwignic linowych może odbywać się tylko za zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego i na warunkach przez ten urząd ustalonych.

Rozdział 16.

Przewóz lokomotywami i transport na zwałach.

§ 93. 1. W zakresie przewozu lokomotywami stosuje się przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze kolei w zakładach pracy.

2. Do przewozu lokomotywami elektrycznymi i obsługi trakcji elektrycznej stosuje się przepisy bezpieczeństwa przy obsłudze i eksploatacji urządzeń elektrycznych.

§ 94. Tory na zwałach, z wyjątkiem torów o ruchu okrężnym, powinny być zakończone odpowiednimi kozłami oporowymi oznaczonymi widocznym sygnałem i oświetlonymi w porze nocnej oraz przy słabej widoczności.

§ 95. 1. Najmniejsza dopuszczalna odległość toru od krawędzi zwału powinna być ustalona przez kierownika ruchu zakładu górniczego w zależności od typu urządzeń transportowych i ro-

dzaju zwału; odległość ta nie może być mniejsza niż 0,5 m, licząc od krawędzi najbliższej szyny.

2. Tor na zwałach, ułożony przy krawędzi skarpy, powinien być odpowiednio pochylony w kierunku przeciwnym do krawędzi skarpy.

§ 96. Miejsce zatrzymania się lokomotywy na zwale oraz granica dojazdu samochodów do górnej krawędzi zwału powinny być oznaczone tablicą oświetloną z nastaniem zmroku.

§ 97. Przejazd pierwszego pociągu po przesunięciu torów zwałowych może odbywać się tylko pod nadzorem pracownika odpowiedzialnego za przesuwanie torów.

§ 98. Podczas wyładunku na zwale zabrania się pracownikom przebywania od strony wyładowania wagonów lub pod podniesioną klapą wagonów.

Rozdział 17.

Przepisy ogólne dotyczące urządzeń elektroenergetycznych.

§ 99. 1. Urządzenia elektroenergetyczne powinny odpowiadać wymaganiom technicznym określonym w przepisach o budowie i eksploatacji tych urządzeń.

2. Zakład górniczy powinien posiadać aktualny plan sieci elektrycznej i zabezpieczeń oraz schematy podstawowych urządzeń elektroenergetycznych.

§ 100. 1. Wstęp do pomieszczeń ruchu elektrycznego jest dozwolony wyłącznie pracownikom wykwalifikowanym i uprawnionym, zatrudnionym przy obsłudze tych urządzeń.

2. Wstęp do pomieszczeń ruchu elektrycznego innym osobom aniżeli wymienione w ust. 1 jest dozwolony jedynie w towarzystwie wykwalifikowanego i uprawnionego pracownika ruchu elektrycznego i tylko za zgodą osoby dozoru ruchu elektrycznego.

§ 101. Wykonywanie przełączeń, które zmieniłyby warunki zasilania podstawowych urządzeń zapobiegających bezpieczeństwu załogi i ruchu zakładu, może być dokonywane tylko za zgodą kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 102. Czynności łączeniowe powinny być wykonywane za zgodą upoważnionych osób dozoru ruchu elektrycznego. Upřednia zgoda nie jest wymagana w wypadku konieczności wyłączenia urządzeń w razie zagrożenia życia ludzkiego lub niebezpieczeństwa uszkodzenia. W tym wypadku o dokonaniu wyłączenia urządzenia należy zawiadomić osobą dozoru ruchu.

§ 103. W razie zauważenia jakichkolwiek nieprawidłowości w działaniu urządzeń elektroenergetycznych obsługa tych urządzeń powinna wyłączyć urządzenia spod napięcia i zawiadomić o swych spostrzeżeniach bezpośrednich przełożonych.

§ 104. 1. Urządzeń produkcyjnych ręcznych i ruchomych o napędzie elektrycznym nie wolno pozostawiać w ruchu bez obsługi. Obsługa tych urządzeń przed odejściem powinna wyłączyć je spod napięcia i zabezpieczyć stan wyłączenia.

2. Przewody oponowe zasilające urządzenia produkcyjne powinny być chronione przed uszkodzeniami i utrzymywane w stanie zapewniającym bezpieczeństwo pracy.

§ 105. Wydawane do ruchu narzędzia i sprzęt ochronny, stosowane przy wykonywaniu robót przy urządzeniach elektroenergetycznych lub przy ich obsłudze, powinny być systematycznie konserwowane i utrzymywane w stanie nie uszkodzonym oraz poddawane okresowym badaniom.

Rozdział 18.

Roboty przy urządzeniach elektroenergetycznych i naprawy takich urządzeń.

§ 106. Roboty przy urządzeniach elektroenergetycznych mogą wykonywać tylko osoby posiadające wymagane kwalifikacje i uprawnienia.

§ 107. 1. Wykonywanie robót przy urządzeniach elektroenergetycznych pod napięciem jest zabronione, z wyjątkiem wypadków określonych w ust. 2.

2. Wykonywanie robót przy urządzeniach elektroenergetycznych pod napięciem dozwolone jest wyłącznie przy urządzeniach na napięcie znamionowe do 250 V, jeżeli urządzenia te znajdują się w pomieszczeniach suchych i bezpiecznych pod względem wybuchu gazów. Roboty te powinny być wykonywane w obecności drugiej wykwalifikowanej i uprawnionej osoby, po odpowiednim przygotowaniu i zabezpieczeniu miejsca pracy.

3. Do robót pod napięciem nie zalicza się czynności obsługi przy nie wyłączonych urządzeniach, jeżeli w czasie wykonywania tych czynności używa się odpowiednich urządzeń, narzędzi i sprzętu, zabezpieczających obsługę.

§ 108. Roboty prowadzone w pobliżu napięcia, tj. przy urządzeniach lub w pomieszczeniach, w których odłączono spod napięcia tylko tę część urządzeń, przy której wykonuje się roboty, mogą być wykonywane jedynie po uprzednim pewnym odgródzeniu ich od części nie wyłączonych spod napięcia. Roboty te powinny być prowadzone w obecności drugiej wykwalifikowanej i uprawnionej osoby, po odpowiednim przygotowaniu i zabezpieczeniu miejsca pracy.

§ 109. 1. Roboty przy urządzeniach elektroenergetycznych wysokiego napięcia powinny być wykonywane co najmniej przez dwie osoby.

2. Roboty, o których mowa w ust. 1, mogą być wykonywane tylko na polecenie upoważnionej osoby dozoru ruchu elektrycznego, określające zarazem sposób bezpiecznego wykonania tych robót. Treść tego polecenia powinna być niezwłocznie wpisana do książki ruchu elektrycznego.

3. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest określić rodzaje robót, które mogą być wykonywane tylko na pisemne polecenie.

§ 110. Podczas wyładowań atmosferycznych zabrania się wykonywania robót na napowietrznych liniach energetycznych oraz w stacjach zasilanych z takich linii.

§ 111. 1. Wszelkie uszkodzenia urządzeń elektroenergetycznych i przewodów zasilających te urządzenia powinny być natychmiast zgłoszone

przez obsługę dozorowi ruchu elektrycznego lub wyznaczonej osobie służby tego ruchu.

2. Doraźne naprawy urządzeń i przewodów mogą być wykonywane tylko pod warunkiem, że nie stworzy to stanu zagrożenia bezpieczeństwa pracy lub bezpieczeństwa pożarowego. Stan doraźnej naprawy powinien być usunięty najpóźniej w czasie następnej zmiany.

3. Zabrania się wykonywania doraźnych napraw urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się w pomieszczeniach o zagrożeniu wybuchowym.

Rozdział 19.

Elektryczna sieć trakcyjna.

§ 112. 1. Miejsca zbliżenia sieci trakcji elektrycznej do mostów, wiaduktów, przejść dla załogi oraz ciężkich maszyn (urabiających, zwałujących) należy zabezpieczyć przed możliwością zaistnienia zwarć oraz uszkodzeń mechanicznych.

2. Na skrzyżowaniach trakcji elektrycznej z drogami komunikacyjnymi oraz na punktach załadunkowych lub wyładunkowych położonych przy trakcji elektrycznej powinny być umieszczone znaki, tablice lub sygnały ostrzegające przed zbliżaniem się do urządzeń i instalacji znajdujących się pod napięciem.

§ 113. 1. Zasilanie z sieci trakcyjnej nie związanych z pracą tej trakcji urządzeń elektroenergetycznych i oświetlenia jest zabronione.

2. Dopuszcza się korzystanie z sieci trakcyjnej dla zasilania urządzeń sygnalizacyjnych, napędu zwrotnic oraz przy przeprowadzaniu napraw lub montażu urządzeń trakcji elektrycznej.

§ 114. 1. Używanie szyn trakcji elektrycznej do uziemiania urządzeń nie związanych z pracą trakcji jest zabronione.

2. Szyny torów trakcji elektrycznej powinny być oddzielone izolowanymi wkładkami od innych dróg szynowych.

§ 115. 1. Wykonywanie napraw sieci trakcji elektrycznej pod napięciem jest dozwolone wyłącznie przy użyciu specjalnie do tego celu przeznaczonych konstrukcji i urządzeń izolujących.

2. Do włączania napięcia lub wyłączenia spod napięcia sieci trakcyjnej upoważnione są wyłącznie osoby służby sieci trakcyjnej.

Rozdział 20.

Przepisy końcowe.

§ 116. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może na wniosek właściwego ministra zezwolić na odstępstwa od określonych przepisów niniejszego rozporządzenia w wypadkach, gdy jest to niezbędne dla przeprowadzenia prac naukowo-badawczych i doświadczalnych lub wprowadzania postępu technicznego w zakładach górniczych.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, powinno szczegółowo określać rodzaj prac i zakłady górnicze, w których prace te mają być przeprowadzone, zakres odstępstw od przepisów rozporządzenia, warunki ich stosowania oraz okres ważności zezwolenia.

§ 117. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

ROZPORZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 22 czerwca 1965 r.

w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, świadczeń z ubezpieczeń społecznych i rent dla pracowników zatrudnionych w niektórych zakładach usługowych spółdzielni zrzeszonych w Związku Spółdzielni Spożywców „Społem”.

(Dziennik Ustaw z dnia 5 lipca 1965 r. Nr 27, poz. 179)

Na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. Nr 51, poz. 396 z późniejszymi zmianami) oraz art. 10 ust. 5 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 6 maja 1961 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, świadczeń z ubezpieczeń społecznych i rent dla członków spółdzielni pracy za-

trudnionych w niektórych zakładach usługowych (Dz. U. z 1961 r. Nr 26, poz. 127 i z 1962 r. Nr 3, poz. 8) rozciąga się na pracowników zatrudnionych w zakładach usługowych określonych w tym rozporządzeniu, a należących do spółdzielni zrzeszonych w Związku Spółdzielni Spożywców „Społem” oraz opłacających zryczałtowany podatek od wynagrodzeń.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1965 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
A. Burski

ROZPORZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU DROBNEJ WYTWÓRCZOŚCI

z dnia 1 czerwca 1965 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy.

(Dziennik Ustaw z dnia 5 lipca 1965 r. Nr 27, poz. 182)

Na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958 r. Nr 45, poz. 226 i z 1961 r. Nr 32, poz. 160) zarządza się, co następuje:

§ 1. W § 33 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 1 marca 1960 r. w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy (Dz. U. z 1960 r. Nr 16, poz. 97 i z 1962 r. Nr 67, poz. 335) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W terminie do dnia 31 grudnia 1970 r. zarząd izby rzemieślniczej może dopuścić do egza-

minu czeladniczego osobę pełnoletnią, która w inny sposób niż przewidziany przepisami rozporządzenia nabyła umiejętność wykonywania określonego rzemiosła, jeżeli osoba ta nie jest robotnikiem zatrudnionym w państwowym lub spółdzielczym zakładzie pracy w tej specjalności rzemieślniczej, w której ubiega się o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego. Egzamin powinien objąć sprawdzenie umiejętności praktycznych i wiadomości teoretycznych, zgodnie z programem szkolenia uczniów odnośnego rzemiosła.”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 28 marca 1965 r.

Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości:

W. Lechowicz

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 9 czerwca 1965 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków zdrowia wymaganych od osób zatrudnianych na polskich morskich statkach handlowych w żegludze międzynarodowej.

(Dziennik Ustaw z dnia 9 lipca 1965 r. Nr 28, poz. 186)

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 1952 r. o pracy na polskich morskich statkach handlowych w żegludze międzynarodowej (Dz. U. z 1952 r. Nr 25, poz. 171, z 1954 r. Nr 37, poz. 160 i z 1958 r. Nr 68, poz. 338) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 listopada 1957 r. w sprawie warunków zdrowia wymaganych od osób zatrudnianych na polskich morskich statkach handlowych w żegludze międzynarodowej (Dz. U. z 1958 r. Nr 9, poz. 30 i z 1964 r. Nr 9, poz. 61) wprowadza się następującą zmianę:

w § 7 dotychczasową treść oznacza się jako § 7 ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Osoba zatrudniana na statkach handlowych przez okres dłuższy niż 10 lat może być

uznana za zdolną do pracy na tych statkach mimo stwierdzenia u niej ułomności, wad fizycznych lub stanów chorobowych, o których mowa w ust. 1, jeżeli stopień ich kompensacji w jej stanie zdrowia i doświadczenie nabyte przez nią w czasie pracy zawodowej gwarantują, że będzie ona mogła należycie wykonywać swoje obowiązki.

3. Świadectwo zdrowia osobie wymienionej w ust. 2 wydaje komisja lekarska określona w § 10, do której osobę taką kieruje lekarz przeprowadzający badanie lekarskie ustalone w § 4 pkt 2”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej:

J. Sztachelski

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU CIĘŻKIEGO

z dnia 5 czerwca 1965 r.

w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 lipca 1965 r. Nr 30, poz. 202)

Na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zakresie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 12 kwietnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty (Dz. U. Nr 30, poz. 141), zwanego w dalszym ciągu „rozporządzeniem Ministra Oświaty”, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Uprawnienia Ministra Oświaty określone w § 4 ust. 1, § 14 ust. 1 pkt 1, § 26 ust. 2, § 27, § 28 ust. 7 i § 32 ust. 3 rozporządzenia Ministra Oświaty wykonuje Minister Przemysłu Ciężkiego w porozumieniu z Ministrem Oświaty.

§ 3. Nauczyciele i wychowawcy, którzy uzyskali w trybie rozporządzenia Ministra Oświaty lub w trybie rozporządzeń wydanych na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty

i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć wychowawczych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty lub innym ministrom, posiadają również te kwalifikacje w szkołach podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego.

§ 4. Komisję egzaminacyjną do prowadzenia egzaminu kwalifikacyjnego przewidzianą w § 28 ust. 4 rozporządzenia Ministra Oświaty powołuje Minister Przemysłu Ciężkiego.

§ 5. Kwalifikacje ideowo-moralne kandydatów na nauczycieli lub wychowawców, określone w § 30 rozporządzenia Ministra Oświaty, sprawdza Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego.

§ 6. Przepis § 34 rozporządzenia Ministra Oświaty stosuje się odpowiednio również do oceny kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego, z tym że przepis powołanego § 34 stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Ciężkiego: Z. Ostrowski

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

z dnia 3 lipca 1965 r.

w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Chemicznego.

(Dziennik Ustaw z dnia 21 lipca 1965 r. Nr 31, poz. 207)

Na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zakresie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Przemysłu Chemicznego stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 12 kwietnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty (Dz. U. Nr 30, poz. 141), zwane w dalszym ciągu „rozporządzeniem Mini-

stra Oświaty”, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Uprawnienia Ministra Oświaty określone w § 4 ust. 1, § 14 ust. 1 pkt 1, § 26 ust. 2, § 27, § 28 ust. 7 i § 32 ust. 3 rozporządzenia Ministra Oświaty wykonuje Minister Przemysłu Chemicznego w porozumieniu z Ministrem Oświaty.

§ 3. Nauczyciele i wychowawcy, którzy uzyskali w trybie rozporządzenia Ministra Oświaty lub w trybie rozporządzeń wydanych na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) przez innych ministrów niż Ministra Oświaty kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć wycho-

wawczych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty lub innym ministrom, posiadają również kwalifikacje do nauczania w szkołach podległych Ministrowi Przemysłu Chemicznego.

§ 4. Komisję egzaminacyjną przewidzianą w § 28 rozporządzenia Ministra Oświaty powołuje dla podległych sobie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych Minister Przemysłu Chemicznego.

§ 5. Kwalifikacje ideowo-moralne kandydatów na nauczycieli lub wychowawców, określone w § 30 rozporządzenia Ministra Oświaty, sprawdza Ministerstwo Przemysłu Chemicznego.

§ 6. Użyte w § 34 rozporządzenia Ministra Oświaty określenie „w dniu wejścia w życie rozporządzenia” oznacza w zakresie niniejszego rozporządzenia dzień jego wejścia w życie.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Chemicznego: *A. Radliński*

121

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOSCI

z dnia 13 lipca 1965 r.

w sprawie ustalenia wykazu organizacji społecznych ludu pracującego, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli oraz których przedstawiciele mogą występować jako pełnomocnicy procesowi.

(Monitor Polski z dnia 27 lipca 1965 r. Nr 37, poz. 213)

Na podstawie art. 61 § 1 i art. 87 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. Organizacjami społecznymi ludu pracującego, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli w sprawach o roszczenia pracowników ze stosunku pracy, są związki zawodowe.

§ 2. Organizacjami społecznymi ludu pracującego, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli w sprawach o naprawienie szkód wynikłych z wypadku w zatrudnieniu lub z choroby zawodowej, są: związki zawodowe, Polski Związek Niewidomych oraz Polski Związek Głuchych.

§ 3. Organizacjami społecznymi ludu pracującego, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli w sprawach o roszczenia alimentacyjne, są: związki zawodowe, Liga Kobiet, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Związek Młodzieży Socjalistycznej,

Związek Młodzieży Wiejskiej, Społeczny Komitet Przeciwalkoholowy, Polski Związek Głuchych, Polski Związek Niewidomych, Związek Inwalidów Wojennych PRL, Zjednoczony Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Towarzystwo Trzeźwości Transportowców.

§ 4. Organizacjami społecznymi ludu pracującego, których przedstawiciele mogą być pełnomocnikami w sprawach o ustalenie ojcostwa i o roszczenia alimentacyjne, są organizacje określone w § 3.

§ 5. Traci moc zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 czerwca 1962 r. w sprawie ustalenia wykazu organizacji społecznych, których przedstawiciele mogą występować jako pełnomocnicy procesowi w sprawach o roszczenia alimentacyjne (*Monitor Polski Nr 53, poz. 255*).

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *S. Walczak*

122

ZARZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 14 lipca 1965 r.

w sprawie użyczenia pojazdów samochodowych przez jednostki gospodarki uspołecznionej pracownikom tych jednostek lub innym jednostkom gospodarki uspołecznionej.

(Monitor Polski z dnia 27 lipca 1965 r. Nr 37, poz. 214)

Na podstawie art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o transporcie drogowym i spedycji krajowej (*Dz. U. Nr 53, poz. 297*) oraz § 29 ust. 3 rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Gospodarki Komunalnej z dnia 1 lutego 1965 r. w sprawie krajowego transportu drogowego (*Dz. U. Nr 7, poz. 40*) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia dotyczą należą-

cych do jednostek gospodarki uspołecznionej, zwanych dalej „jednostkami”, autobusów przeznaczonych do przewozu więcej niż 15 osób łącznie z kierowcą oraz ciężarowych pojazdów samochodowych o ładowności ponad 1,5 tony, którymi jednostka nie prowadzi zarobkowego transportu drogowego; wymienione wyżej pojazdy samochodowe zwane są w dalszym ciągu „pojazdami”.

§ 2. 1. W uzasadnionych wypadkach kierownik jednostki może za zgodą rady zakładowej (rady miejscowej) zezwolić pracownikowi lub zespołowi pracowników tej jednostki na użycie pojazdu do innych celów niż służbowe pod warunkiem, że nie ucierpi na tym normalny tok działalności jednostki.

2. Kierownik jednostki w porozumieniu z radą zakładową (radą miejscową) może również w uzasadnionych wypadkach, na pisemny wniosek innej jednostki, użyczyć jej pojazdu pod warunkami, że przewóz wykonywany użyczonym pojazdem przez jednostkę, biorącą pojazd do używania, nie będzie miał charakteru zarobkowego oraz że nie ucierpi na tym normalny tok działalności jednostki użyczającej.

3. Do kierowania użyczonym pojazdem uprawniony jest tylko kierowca wyznaczony przez jednostkę użyczającą.

§ 3. Za używanie pojazdów do celów określonych w § 2 biorący pojazd do używania ponosi zwykle koszty jego utrzymania; sposób ustalania tych kosztów określa § 4 i § 5.

§ 4. 1. Za używanie pojazdów do celów wymienionych w § 2 ust. 1 pobiera się następujące opłaty, licząc czas od chwili wyjazdu ze stałego miejsca postoju (zajezdni) do chwili powrotu do tego miejsca postoju (zajezdni):

1) za autobus — 2,10 zł od każdej osoby za każdą godzinę, najmniej jednak za faktyczną ilość miejsc siedzących w autobusie i najmniej za jedną godzinę,

2) za ciężarowy pojazd samochodowy:

a) o ładowności ponad 1,5 tony do 2 ton włącznie — 26,00 zł za każdą godzinę,

b) o ładowności ponad 2,0 tony do 2,5 tony włącznie — 28,00 zł za każdą godzinę,

c) o ładowności ponad 2,5 tony do 3,0 ton włącznie — 30,00 zł za każdą godzinę,

d) o ładowności ponad 3,0 tony do 5,0 ton włącznie — 5,00 zł za każdą godzinę od każdej zaczętej $\frac{1}{2}$ tony ładowności pojazdu,

e) o ładowności ponad 5,0 ton — 50,00 zł za każdą godzinę od pierwszych 5,0 ton ładowności i 1,00 zł za każde dalsze rozpoczęte $\frac{1}{2}$ tony ładowności ponad 5,0 ton.

2. Należność ustaloną w sposób określony w ust. 1 pobiera się za użycie pojazdu do wyjazdów w okresie trwającym nie dłużej niż jedną dobę. Za czas przekraczający jedną dobę pobiera się:

1) należność według stawek, określonych w ust. 1, liczoną tylko za czas efektywnego używania pojazdu, oraz

2) koszty faktycznych wydatków na płace kierowców w wysokości przypadającej za czas postoju pojazdu.

3. Sposób ustalania należności według faktycznej liczby godzin (ust. 1 i ust. 2 pkt 1) stosuje się, jeżeli przebieg pojazdu, przypadający średnio na każdą opłaconą godzinę, nie jest większy od 15 km. W razie przekroczenia tej normy należność pobiera się za tę ilość godzin, jaka wypada z podzielenia sumy przejechanych kilometrów przez 15. Godziny zaokrągla się przez opuszczenie okresów czasu do 30 minut lub doliczenie do pełnej godziny okresów czasu ponad 30 minut.

4. Przepisy ust. 1—3 nie mają zastosowania w razie użycia pojazdów w wypadkach określonych w zarządzeniu nr 83 Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1962 r. w sprawie pokrywania kosztów używania pojazdów samochodowych uspołecznionych zakładów pracy dla celów wypoczynku świątecznego pracowników tych zakładów (Monitor Polski Nr 63, poz. 303).

§ 5. 1. Za używanie przez jednostkę pojazdów innej jednostki w wypadkach określonych w § 2 ust. 2 stosuje się stawki odpłatności według taryfy przewidzianej w przepisach o dostarczaniu środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju.

2. W razie użyczenia autobusu takim jednostkom, jak szkoła, przedszkole lub zakład opiekuńczy, pobiera się opłatę w wysokości 50% należności, obliczonej według taryfy określonej w ust. 1.

§ 6. Należności pobierane na podstawie przepisów niniejszego zarządzenia należy odprowadzać:

1) w jednostkach budżetowych — na dochody właściwej części budżetu (centralnego lub terenowego), którym dana jednostka jest objęta,

2) w pozostałych państwowych jednostkach organizacyjnych (przedsiębiorstwach, zakładach budżetowych, gospodarstwach pomocniczych i innych) oraz spółdzielniach — na dochody tych jednostek,

3) w centralnych organizacjach spółdzielczych i ich jednostkach budżetowych — na fundusz, z którego pokrywane są wydatki administracyjne tych organizacji oraz ich jednostek,

4) w organizacjach społecznych — na dochody własne tych organizacji.

§ 7. Traci moc zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 8 lipca 1953 r. w sprawie opłat za używanie pojazdów samochodowych jednostek gospodarki uspołecznionej przez inne jednostki (Dziennik Taryf i Zarządzeń Komunikacyjnych Nr 13, poz. 130).

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1965 r.

Minister Komunikacji: *P. Lewiński*

123

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW I PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 6 sierpnia 1965 r.

w sprawie zasad i trybu wypłaty ekwiwalentu z tytułu podwyżki czynszów najmu za lokale mieszkalne dla pracujących w gospodarce nie uspołecznionej.

(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1965 r. Nr 43, poz. 245)

Na podstawie § 10 ust. 3 uchwały nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239), zwanej dalej „uchwałą” — zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie dotyczy pracujących, zatrudnionych w nie uspołecznionych zakładach pracy, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

§ 2. Pracującym wymienionym w § 1 przysługuje ekwiwalent w wysokości i według zasad ustalonych w uchwale.

§ 3. 1. Ekwiwalent wypłaca zakład pracy, zaliczając go na poczet składek na ubezpieczenia społeczne.

2. Wypłata ekwiwalentu powinna być dokonywana w terminach określonych w § 8 uchwały.

§ 4. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określi w drodze instrukcji sposób i tryb rozliczeń zakładu pracy z tytułu wypłaconych ekwiwalentów.

§ 5. 1. W razie przejścia pracownika z zakładu pracy gospodarki nie uspołecznionej do jednostki gospodarki uspołecznionej jednostka ta

wypłaca do końca pierwszego półrocza kalendarzowego zamiast ekwiwalentu przejściowy dodatek mieszkaniowy w wysokości ostatnio pobieranego ekwiwalentu. W dalszych okresach wysokość przejściowego dodatku mieszkaniowego uzależniona jest od wysokości uzyskiwanych zarobków, przy czym zarobkiem bazowym (§ 9 ust. 3 uchwały) jest w tym wypadku zarobek osiągnięty w pierwszym półroczu pracy.

2. W razie przejścia pracującego z jednostki gospodarki uspołecznionej do zakładu pracy gospodarki nie uspołecznionej zakład pracy wypłaca ekwiwalent w wysokości ostatnio pobieranego przejściowego dodatku mieszkaniowego z zastosowaniem korekt tego ekwiwalentu zgodnie z § 10 ust. 2 uchwały.

§ 6. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozlicza wypłacone ekwiwalenty z przydzielonych na ten cel kredytów budżetu centralnego.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1965 r.

Minister Finansów: *J. Albrecht*

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:

w z. *A. Firganek*

124

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 7 sierpnia 1965 r.

w sprawie wypłaty ekwiwalentu rencistom oraz przejściowego dodatku mieszkaniowego osobom pobierającym zasiłki z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa.

(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1965 r. Nr 43, poz. 248)

Na podstawie § 4 ust. 4 uchwały nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ekwiwalent dla rencistów, określony w § 4 uchwały nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239), zwanej dalej „uchwałą”, przysługuje, po spełnieniu wymaganych warunków, rencistom pobierającym renty krajowe lub zagraniczne, wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Ministerstwo Komunikacji.

2. Ekwiwalent nie przysługuje rencistom pobierającym renty:

1) zasądzone wyrokami sądowymi z tytułu odpowiedzialności cywilnej Skarbu Państwa,

2) niskoprocentowe wypadkowe, wypłacane na podstawie art. 91 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98).

§ 2. Ekwiwalent wypłaca się renciście:

1) pobierającemu w dniu 1 października 1965 r. rentę (§ 1 ust. 1) w całości lub w części; wypłata ekwiwalentu następuje w terminach płatności renty za okres od 1 października 1965 r. w wysokości miesięcznej różnicy czynszu określonej przez wynajmującego lokal mieszkalny zgodnie z przepisami uchwały (§ 1 ust. 2),

2) który rozpoczął pobieranie renty po dniu 1 października 1965 r. i po tym dniu:

a) pobierał przejściowy dodatek mieszkaniowy; wypłata ekwiwalentu następuje w terminach płatności renty od dnia jej przyznania, nie wcześniej jednak niż od dnia zaprzestania wypłaty do-

datku, w wysokości miesięcznego ostatnio pobieranego dodatku określonego w przedłożonym przez rencistę zaświadczeniu, wydanym przez zakład pracy lub inny organ, który wypłacał dodatek,

b) nie pobierał przejściowego dodatku mieszkaniowego, lecz wniosek o rentę zgłosił przed dniem 1 października 1965 r.; do wypłaty ekwiwalentu stosuje się zasady określone w pkt 1.

§ 3. Do renty rodzinnej przyznanej po dniu 1 października 1965 r. wypłaca się ekwiwalent w wysokości ostatnio przed śmiercią pobieranego przez pracownika przejściowego dodatku mieszkaniowego lub przez rencistę ekwiwalentu.

§ 4. W razie podziału renty rodzinnej ekwiwalent wypłaca się w całości temu spośród uprawnionych do jego pobierania, który zamieszkuje w mieszkaniu, jakie zajmował zmarły pracownik (rencista), lub dzieli się na części równe pomiędzy takich uprawnionych, jeśli jest ich kilku.

§ 5. 1. Prawo do ekwiwalentu ustaje lub ulega zawieszeniu z dniem ustania lub zawieszenia w całości prawa do renty.

2. W razie przywrócenia prawa do pobierania zawieszanej renty w całości lub w części ekwiwalent wypłaca się w wysokości wypłacanej przed zawieszeniem.

3. W razie zamiany renty (np. inwalidzkiej na starczą), do nowej renty wypłaca się ekwiwalent w wysokości wypłacanej do renty, która uległa zamianie.

4. Nie wypłaca się ekwiwalentu przez okres pobytu rencisty w domu rencistów lub w innym zakładzie pomocy społecznej, jeżeli rencista nie ma na utrzymaniu członka rodziny, który z nim wspólnie zamieszkiwał i pozostaje w mieszkaniu rencisty.

§ 6. Przy ustalaniu prawa do przejściowego dodatku mieszkaniowego okresy nieobecności w pracy, za które przysługuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, traktuje się na równi z okresami przepracowanymi.

§ 7. 1. Za miesiące nieobecności w pracy z powodu choroby lub połogu przysługuje dodatek (§ 6) w wysokości kwoty pobranej przez pracownika za ostatni przepracowany miesiąc bądź w wysokości skorygowanej zgodnie z § 9 ust. 5 i ust. 8 uchwały, jeśli ostatni przepracowany miesiąc jest ostatnim miesiącem półroczna.

2. Wypłata dodatku, o którym mowa w ust. 1, jest dokonywana przez zakład pracy w trybie i na zasadach określonych dla wypłaty dodatku pracującym przez okres nieobecności w pracy, za który pracownik ma prawo do wynagrodzenia lub do zasiłku z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1965 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
w z. A. Firganek

PRZYPOMINAMY

o odnowieniu prenumeraty czasopism związkowych na 1966 rok

Wpłaty na prenumeratę przyjmują:

od prenumeratorów indywidualnych wszystkie urzędy pocztowe i listonosze lub Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” na konto PKO Nr 1-6-100020 — Warszawa, ul. Wronia 23,

— od instytucji i zakładów pracy — wszystkie placówki terenowe Przedsiębiorstw Upowszechnienia Prasy i Książki „Ruch”.

Przypominamy, że tylko wczesne, tj. do dnia 5 grudnia 1965 r. i za okres całoroczny dokonanie wpłaty zapewnia regularne otrzymywanie czasopisma w ciągu całego roku.

Prosimy pamiętać — termin 5 grudnia 1965 roku.

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Kopernika 36/40

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj przyjmują urzędy pocztowe, listonosze oraz Oddziały i Delegatury „Ruch”. Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Prenumeraty przyjmowane są do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Prenumeratę na zagranicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; konto PKO Nr 1-6-100024.

Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można nabywać w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch” Warszawa, ul. Nowowiejska 15/17, konto PKO Nr 114-66-700044 VII O/M Warszawa.